Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Sermo de quatuor domibus

urn:nbn:de:bsz:31-300764

Visual Library

Item querat͛ executio conſtitutiōis quā
papa fecerat pro theologis. immo verius
pro eccleſijs. vt ſcȝ in qualibet eccleſia ca/
thedrali et collegiata notabiliter/ ſit vna
prebenda effecta in ꝑpetuū pro vno theo
logo qui legere docere ꝛ predicare ſit aſtri
ctus. Similiter prouidēdum eſſet abba
tijs ꝛ monaſterijs ꝙ nō carerent viris do
centibus eos etiā a puero/ meditari in le/
ge domini die ac nocte quia in tali quidē
de diuinis intelligerēt aut ſaperēt. ¶ Itē
reformetur honeſtas in diuino officio et
ſeruitio/ contra ludos fatuoꝝ/ contume/
lioſos deo ꝛ eccleſie. ꝛ ꝑ excōmunicatōem
et priuatōem diſtributionū vel incarcera
tionē. ¶ Item cōtra garrulatōes indeco/
ras in choro tp̄e ſeruitij ꝛ fiant noue con/
ſtitutōnes aut iam edite cōſeruent͛ ¶ Itē
deberet fieri ſpecialis inq̄ſitio vt viſitatō
pro mendicantibꝫ tam in facto ſermonuȝ
confeſſionū q̄ȝ alioꝝū. et ſpecialiter ꝙ eui/
tent cōſortia feminaꝝ in camerulis. et de
tractōnes in ſermonibus. ꝛ fabulas inu/
tiles. ꝛ aſſertiones temerarias/ diffinien/
do aliquid generaliter eſſe pctm̄ mortale
vel non eſſe. Et querat͛. qualiter in p̄miſ/
ſis ſe ingerūt. ꝛ ſi cōtra decretalem omnis
vtriuſq̄ȝ ſexus. Item querat͛ de quibꝫ pec
catis remittūt ad penitentiarios. q꞉ dicit͛
ꝙ aliqui abſoluūt ab omnibꝫ. Itē ſi mi/
niſtrent ſacramenta ꝓhibita/ cōtra ꝓhibi
tionē iuris. ſi predicāt contra prelatos et
ſepulturas et decimas. ſi admittunt excōi
catos a iudicibus/ ad ſua cōſortia in diui
no officio ſeu ſeruitio et ceteros. ſicut fer
tur ab aliquibꝫ eſſe. ¶ Item pro priorati
bus deſolatis/ vbi non ſunt niſi vnus vel
duo religioſi ſepe in ſcandalū ſui ꝛ alioꝝ.
eſſet prouidendū/ quia dū redeūt ad clau
ſtra/ turbant alios nec proficiūt. ¶ Item
de obſeruatione benedictine ꝓ mona/
chis nigris et alijs videant͛ illa que neceſ
ſaria ſunt/ declarent. ¶ Itē videat͛ de mo
do conferēdi bene ꝛ libere beneficia in ca
ſu reductiōis beneficioꝝū ad ordinarios
ꝛ de reliq̄s cōſequētibꝫ ¶ Itē prouidēdū
eſt in exceſſibꝫ viſitātiū plus ſepe ad q̄ſtū
ꝛ pompā ꝛ deſtructōem q̄ȝ edificationē. ꝛ
ordinent͛ circa moderata Itē videatur de
modo habendi certā contributōnem ꝓ to
ta prouincia/ ad defendendū ꝛ proſequē/
dum ea que fuerūt ordinata. Et ꝙ ipſa vi
riliter et prudenter exequātur/ vſq̄ȝ ad ali

ud ꝓuinciale conciliū ꝛ de triennio ad tri
enniū fieri debet et pena apposita
vel ordinetur alia: conſeruet͛ ꝛ declaretur
Similiter qui debent cōparere ꝛ qualit͛.
Item ſi expediat tres vel quattuor proui
tias quandoq̄ȝ cōuenire. Item ſi ordinē
tur cōformiter ad decretalem aliq̄ qui ha
beant inquirere reformanda ꝑ q̄libet dio
ceſi. et referre auiſamenta prouiſionū decē
tiū/ in ſeq̄nti ꝯcilio ¶ Itē fiat in qualibꝫ
dioceſi monitio ſimilis illi quā ep̄s fecit
pariſienſ͛. contra loquētes ſub ſpecie ioci
cōtra fidē ꝛ ſacramēta. vt ſcȝ audiētes/ de
nūcient tales ep̄o loci vel officiali vel ſuo
curato/ infra octo dies aut q̄ȝ prio ꝯmode
pōt fieri. Et hic eſſent grauit͛ cantilene er
ronee ꝛ lubrice ꝛ contra honorē matrimo
nialis ſacramēti cōpoſite/ prudēter ſcḋm lo
coꝝ ꝛ temporū ꝛ moꝝ q̄litates ¶ Hec in
q̄ȝ plus in modū cuiuſdā meōrialis q̄ȝ do
ctrine ſubtilis notata ſint. det autē in exe
quēdis ſpūs ſui robur deus q̄ eſt benedi/
ctus in ſecula. Amen. Finit

¶ Sermo eiuſdez in ¶ Ca

dominica. xix. poſt pentecoſten de q̄tuor
domibꝰ Et poteſt dici in dedicatōe eccl'ie

Vade in domū tuā. Origina
liter Math. ix. ꝛ Mar. ij. ꝛ re
citatue ī euāgelio dn̄ice cur
rentis ¶ Etſi hec xp̄i vox ad
me traduci pt̄ q̄ſi me iubeat
in domū regredi ꝛ increpans dicat: q̄re tu
enarras iuſticias meas ꝛ aſſumis teſtamē
tū meū ꝑ os tuū. Attamē q꞉ ſic opꝰ eſt mo
uēdi audacia ȝ p̄ſtat paralyticꝰ hodie a pctis
ſimul ꝛ morbo curatꝰ in illa quā ingreſſus
fuerat xp̄s domo. Sic agā. eo modo ī do
mū vbi xp̄s grabato proprie fragilitatis
inſtratꝰ plena fide deuoluar. q̄tinꝰ morbi
dā ipſe paralyſim mee mētis eijciat Et q̄ il/
la eſt xp̄i domꝰ reuerendi p̄res: Domus
haud dubie de q̄ in hymno canit͛ Domꝰ
pudici pectoris templū repēte fit dei Do
mꝰ inſuꝑ quā ꝓ aſilo et tutiſſimo oīm cri
minoſoꝝ refugio xp̄s in celo lōge p̄clario
rē quā olim romulꝰ in latino ꝯſtituit De
aſilo romuli florius in epitomate libro p̄
mo Hec domꝰ eſt ad quā te iubēte Ieſu ꝑ
go/ in qua ſanari cuſtodiri q̄ȝ cōfido/ ac ꝑ
inde verbū tuū te conſentiente gratiꝰ elo
qui/ ad quam cum gabriele nos omnes
accedamus precor dicentes. Aue Maria

Uade in domū tuā. Apud indoctos/ver
ba domini ac ſaluatoris noſtri Jeſu/hu/
milia quidē aridaqꝫ videnť. Qui ſi auto/
ris ſapientiam perpenderent (Ipſe enim
eſt in quo ſunt oīēs theſauri ſapientie ꝛ
ſcientie abſconditi Coloſ. ij.) intelligerēt
profecto ea verba multa ſententiarū ma/
ieſtate plena eſſe. multa inſuper ſenſuum
varietate fecunda. Nihil in eis ocioſum
reponi putanduꝫ eſt. nihil quod nō fidē
edificet. mores cōponat. ſpem erigat. cari
tatem corroboret. ꝛ ad beate felicitatis de
ſideriū accendat. Tot quippe ſenſus/ver
bi auctor intendebat (ſm guilhel. pariſi/
enſ in de fide et legibꝰ) quot ex eo elici vel
quomodolibet inſpici veritates poſſunt
quemadmodū deus tot in re creata boni
tates quot ex ea perueniūt bonitates pre
intendit. Qua in re perſpicuū eſt ſacram
ſcripturā. pro immenſa capacitate ſui/do
mū ex omni parte ampliſſimā exiſtere. in
qua fabricatrix ſapientia/mēſam poſuit
copioſiſſima ciborū omniū ſuauitate re/
fertam. Sapientie nono. Ceterū veluti
ſpeculū cōcauū quatuor facies ex reflexio
ne varia radiorū viſualium oſtendit/nō
aliter inſpector ſolers verbi diuini. quatu
or ſaltē veritates ſm quadruplicē expoſi
¶ X tionis modum poterit intueri. ¶ Quō vt
manifeſtius fiat et ad collocandū noſtre
collatōnis fundamēta ordinē qꝫ in dicen
dis obſeruandū/ad thema noſtrū cōuer/
tatur intuitus. ¶ Uade inquit in domū
tuam. Poteſt certe domus iſta/ad materi
alē homīs inhabitatōeꝫ referri iuxta ſen/
ſum litteralē. quomodo ſumptū eſt in lo/
cis ſcripturarū innumeris. nominati Lu
ce. ix. vbi chriſtus ad zacheū dicit In do/
mo tua oportet me manere. ¶ Poteſt ſe/
cundo per domū eccleſia militans intelli
gi iuxta ſenſum allegoricū. prime ad Thi
moth. ij. Scias quomodo oportet te in
domo dn̄i cōuerſari. Et. ij. ad Thimo. ij.
In magna domo nō ſolum ſunt vaſa au
rea Loquitur de pſperitate hominū in ec
cleſia ¶ Poteſt ſubinde domus iſta/hūa
nam ſignificare conſcientiā. iuxta mora/
lem intellectū Hebreorū. iij. Filius in do
mo ſua eſt. que domꝰ ſumus nos. de qua
per pſal. Ambulabā in innocētia cordis
mei in medio domus mee ¶ Rurſum q̄r/
to. p domū hanc/celeſtis accipiť paradi/
ſus/ſm ſenſum anagogicū Joh. xiiij. in/
quit xp̄s In domo patris mei mā̄ſiones
multe ſunt. Et in pſal. Beati qui habitāt
in domo tua dn̄e. ¶ Quis igitur ꝓhibet.
R. p. his animaduerſis/arbitrari ſaluato
rem noſtrū Jeſum chriſtū quadruplicem
ad minus in preaſſumptis verbis dediſſe
monitionē quaſi dixiſſet.

¶ Uade

- ¶ In domū tuā que ē mate rialꝭ ſtructura iuxta ꝑmū.
- ¶ In domū tuam q̄ eſt mi/ litans eccleſia.
- ¶ In domū tuam que eſt ꝓ pria conſcientia.
- Poſtremo in domū tuaꝫ que eſt felicitas ꝛ gloria

¶ Dū hec iacta ſunt fundamenta ait La
ctantius ex verbis Tullij/quibꝰ ſupedifi
care volens/quatuor cōponā oratōēs mo
deraturus vtriuſqꝫ q̄ad potero ſtilum pri
us magnopē p̄cauens ac ſtudens ne ſmo
friuolus illiberaliſqꝫ diſſormet ac ſorde/
at. dehinc elaborās vt talis ſit qui intelli
gatur ſed ab intelligētibꝰ tum verbaqꝫ la/
tina ſciētibus. Prima autē oratio noſtra
erit ſm hiſtoriā miraculi chriſti ꝯmenda
tiua. Secunda erit ſm allegoriā ad eccle
ſie gubernatōnem hortatiua. Tertia erit
ſm moralitatē/ad conſciētie habitudinē
inductiua. Quarta vero erit ſm anagogi
am ad felicem beatitudinē inductiua. Et
has duas vltimas ꝓ collatōne reſeruatas
eſſe volo.

PRimā que aliquātulū ſpeculatio
nis habet aggredior reſerare Ma ¶ Y
gnū eſt patres incliti/magnūꝫ ad
erigendū ſurſum animos p̄cipuū/hodier
ni euangelij miraculū. qꝛ ꝛ piā fideliū cor
roborat credulitatē. ꝛ execrabilē incredu/
lorū ꝯtra deitatē xp̄i blaſſemiā radicitus
exterminat Quō vt pateat/hiſtorie veritas
ſummati ad memoriā reuoceť. ¶ Erat in
capharnaū vir quidā/cuiꝰ membra paly/
ſis adeo diſſoluerat/vt nec ſe ferre nec vlla
cōpage ſubſiſtere poſſet. ſed emortua ꝗſi
coherentia in ſeipſa collabebantur. Neqꝫ
eni a corde. vitalis calor p meatus fibraꝝ
diffundebať in artꝰ. quippe emarcuerat
aut ex frigore conſtringente. aut humore
ſupfluo opilante. ſiue in eis viuaces ner/
uos corrugauerat calor nimius/ſiue vul/
nus inciderat. Hunc egrotantē grabato
ꝓuolutū. hoīes quatuor/p tecta domus/
ante chriſti pedes demittūt. Mira Jeſu

benignitas. mox nanq̃ꝫ/ ſuam deferentiū
q̃ꝫ fidem intuitus eum a pctis tanq̃ꝫ egri/
tudinis radice primitus abſoluit. Dein/
de agnita inculpataq̃ꝫ blaſfemoꝝ iudeo/
rum cogitatōne/ſanitati eū reſtituit. Ui/
gorem inſup. domū vſq̃ꝫ pgendi/grabatū
q̃ꝫ ferendi cumulauit Tolle inq̄t grabatū
tuū ꝛ vade in domū tuā ¶ Nō hec huma
nis opibus/ nō arte magica pueniūt/ ait
monicus rapat ad enea eneyd. xij. maioꝛ
ait deus. Non adhibit⁹ eſt herbaꝝ ſucus.
nō pegrinoꝝ vis lapidū. ſed ſolo iuben/
tis ſono/repente exiliūt nerui. nutātvene
medullis ſanguineq̃ꝫ introꝛſus imbibitꝫ
caleſcūt oſſa rubet cutis. ꝛ inertia langui
daq̃ꝫ olim mēbra ꝓpꝛijs exultant officijs
reſtitui. En grande ſtupendūq̃ꝫ miracu/
lum. En preclariſſima humanitatis xp̄i
dignitas que tanto in ope diuinitati ſub
ſeruiuit/ vera enī pbabilitate dici pt(quā
uis ↄtrariū dn̄s Durādus opinet. iij. ſen.
di. ic) q̄ in oīb⁹ xp̄i miraculis/ ſua hūa/
nitas propter ipſi⁹ ad verbū ypoſtaticam
vnionē/ tanq̃ꝫ cauſa ſcd̄a principaliſſima
cōicauit. ꝛ in hoc eminēs eſt quedā ipius
(vt ita loquar) oīpotentia ꝛ ꝓꝛogatiua
ſingularis ſup ceteros homīes ſanctos p
quos tm̄modo meritoꝛie ſine eoꝝ cauſa
li ↄcurſu/ mirabilia patrata ſunt ¶ Eia er
ge nunc quiſq̃s ades/ tolle grabatū ꝓpꝛie
fragilitatis. ꝛ vade pedib⁹ mentis ī domū
hanc in q̄ audis tam glorioſum opus fie
ri. Circūgyra ratiōis oculos/ vt luie fidei
colluſtrent᷑. atq̃ꝫ effectu pūro conſidera/ q̄
niam hic tripliciť opata eſt xp̄i diuinitas
In pctoꝝ relaxatōe In cogitationū agni
tione. In ſubita palitici curatōe. Hec nē
pe opa diuinitatis eſſe ꝓpꝛia/ hieronim⁹ ī
omelijs teſtis eſt ꝛ ex ſcripturis colligitur
De pctoꝝ dimiſſiōe Iſaie. xliij. Ego dn̄s
qui deleo iniq̄tates De noticia cogitatio
nū. ij. Paral. vi. Tu ſolus noſti coꝛda fi/
lioꝝ hoīm. De miraculoꝝ opatōe in ps.
Facit mirabilia magna ſolus. Qd̄ in de
ſecretis ſecretoꝝ Ariſto. nō ſiluit O patoꝛ
inq̄t miraculoꝝ vnus ꝛ ſol⁹ eſt deus Tria
inſup pſonis diuinis appꝛopꝛiata/ hoc ī
actu cōſpicim⁹. Nō ergo opificis xp̄i dif/
fiteamur diuinitatē. Clemētie ſpūſſancti
index eſt criminū abſolutō Sapie filij in
ſpectio ſecretoꝝ. potētie patris moꝛbi de
Z pulſio tā ſubita equidē ꝛ plenaria vt pali
tico iuberet xp̄s. Tolle. ꝛc. ¶ Sꝫ ecce in
domū iſtam vbi xp̄s opat᷑/ veluti quondā
in domū Loth. irruit pfida incredulorū
diuinitatē xp̄o eripientiū turba q̄ incōdi
to murmure obſtrepens dat ſine mēte ſo
nū vt Maro ait. acclamās fragilia hec eē
immo nulla ad diuinitatis in xp̄o atteſta
tionē argumenta. Qualiter inquiūt pro/
bat xp̄i diuinitatē/ peccatoꝝ relaxatio cū
moſaycus ſacerdos pur⁹ indubie homo/
id habuiſſe legat᷑ officiū Leuiti. iiij. Et ſi
reſpōderis eū nō abſtuliſſe peccata auto/
ritatiue vt xp̄s. ſꝫ q̄ duntaxat ad pctōris
cū deo reconciliatōem p ipm ſacrificij ꝛ p
cum fiebat oblatio. Non euadis inq̄t he/
reticus/ obijcio nanq̃ꝫ tibi pſbiterū noue
legis/ q̄ autoꝛitatiuo verbo inſtar xp̄i vti
tur dicens Ego te abſoluo ꝛc. qd̄ plus au
toꝛitatis arguere videt᷑ q̄ꝫ dicere. dimittūt᷑
tibi pctā tua. Hanc calūniā de medio tol
lit trimēbris de ptāte diſtinctio q̄ ſup. iiij
ſententiaꝝ diſt. ij. cōiter notata eſt ſto. ar
guit Bonauen. Eſt itaq̃ꝫ in relaxādis cri
minib⁹. poteſtas autoꝛitatis. poteſtas ex/
cellentie. ꝛ ptās nuda miniſterialis Pote
ſtatē autoꝛitatis dicim⁹ que ſic ſumma eſt
vt nulli alteri in ſua actiōe innitat᷑. ꝛ illaꝫ
ſoli⁹ dei propꝛiā eſſe cōſtat Ptās excellen
tie quāuis ab altero fluat atq̃ꝫ deriuet᷑. hec
tamē eſt cū prerogatiua/ quā miniſterial
ptās nō obtinet. Et que ſine ſacrificio ſi/
ne ſacramēto/ ſine foꝛma verboꝝ determi
nata/ crimina diluit. ꝛ miniſterialē oꝛdi/
nat tribuitq̃ꝫ ptātem. Cōcedit᷑ igit᷑ ſacer/
dotibus miniſteriuꝫ peccata r: mittendi.
nec tamen diuinitas eis aſcribat᷑ In xp̄o
autem duas alias infuiſſe ptātes autoꝛi/
tatis ſcꝫ ꝛ excellentie ſi cōuincim⁹/ eundē
concludim⁹ deū eſſe. quia nemini qui de⁹
non eſſet collate ſunt/ nec vt cōmunicarē
tur cōgruebat. Cōuincim⁹ autē Uides ei
qm̄ peccata palitici/ abſq̃ꝫ confeſſiōe ſiue
ſacrificio oꝛōe ſacramento ve deleuit/ me/
rito humanitatis ꝛ diuinitatis īperio Iu
uat noſtrā hanc aſſertōeꝫ/ paralitici fides
ob quam in aīa pariter ꝛ coꝛpoꝛe ſanatus
eſt. Credidit itaq̃ꝫ filiū hoīs illa preditū
eſſe potentia quā ſibi ineſſe iudaica impi
etas detrectabat Illa autē que alia erat q̄ꝫ
autoꝛitatiua/ excellensq̃ꝫ poteſtas pro cu
ius atteſtatōne miraculū patens ſubinde
monſtratuꝫ eſt. vt ſciatis inquit Ieſus qꝛ
filius hominis poteſtatē habꝫ in terra di
mittendi peccata. Tunc ait paralitico.

Surge et tolle grabatū tuum. ⁊c̄. Acſi eēt
dicere iudeis eſtimares. Per hanc quā fo
ris intuemini curatōem. interiorē negare
nō poteſtis/ nec arguere me mēdacij in re
occulta quādo palā miraculoſe verba cō
t firmo. Inſurgit rurſum ſcd̄o hereticus
clamor. ⁊ impugnare ceſſareqȝ nitit̄ alte/
rū diuinitatis in xp̄o aſſeuerāde argumē/
tum/ de cogitationū cognitōe. Nam et ꝓ/
phete inquiūt. quibus nll'a diuinitas tri
buitur nō mō ſecreta aliq̄ cordiū penetra
ti ſunt/ quinetiā plīma ab hoībus nōduȝ
cogitata ꝑdixerūt. Quid rn̄debimus. p. r
plane fatebimur ⁊ ꝓphetas occulta multa
preuidiſſe. cuius cām inueſtigātes Areſt.
Auicēna pluresqȝ phoꝝ/ eos eſſe dixerūt
hoīes puriſſimi intellectus/ quē nec ceca
viciorū caligo obnubilaret. nec tumultu/
antiū curaꝝ ſtrepitus a tranq̄lla ſede con
templatōis abduceret/ ⁊ ꝑinde anima ip/
ſorū/ vice ſpeculi terſiſſimi politiſſimi in
omni parte cōformis fingebat̄ diuine il/
luſtratōis radiū ſuſcipiēs abditaqȝ ꝯgno
ſcens. Uerūtn̄ a tractatorib⁹ catholicis
rectior verior qȝ propheraꝝ ratio aſſigna
tur/ miraculoſa ſancti ſp̄us īſpiratio. quā
q̄ȝ ea que dicūt/ vehementes ſunt ad ꝓphe/
tandū diſpoſitōnes. Quid igit̄: qualr̄ in
chriſto potius q̄ȝ in ꝓphetis diuinitatē ꝓ
bat cogitatōnū agnitio: prorſus optime.
Quia ſi ꝓpheta eēt (vt hoc ⁊ alia eē plīma
indicāt ⁊ machomet⁹ ipſe cōceſſit) Si ta
lis inſuꝑ qui diuine illuſtratōis ꝑticeps
eſſe mereret̄. erat abſqȝ dubitatiōe bonus
iuſtus veraxqȝ. ſe autē deū eſſe aſſeruit. cui
ꝑ conſeq̄ns eſt credendū. Alioq̄n nō bo/
num ſed blaſfemū confiteri neceſſe eſt. q̄ȝ
impiū credere/ oīs eius vita/ oīsqȝ do/
ctrina diuinis oraculoꝝ ⁊ miraculorum
vallata teſtimonijs patefecit. Qua de re.
Thomas bragō. in ſumma. li. i. pte. xxxij.
primi corollarij ꝑmi capituli/ copioſe diſ
p ſeruit. Sȝ ecce tertio adhuc indignati/
ori fremitu cōclamat increduloꝝ multi/
tudo/ aſſerens preclariora tū admiratōne
tum dignitate miracula/ alijs in domib⁹
per homines puros effecta q̄ȝ hic ꝑ xp̄m.
quoꝝ ſi nullus eſt deus ꝑ hoc indubitan
ter nec ex ſimili xp̄s. Et vt de grandi hiſto
riarū aceruo pauca colligā/ obijcit nobis
iudeus Helizeū qui filiū ſunamitis defū/
ctum ſua in domo viuificauit. iiij. Regū
iiij. Et q̄ amplius obſtupeſces/ ſol⁹ oſſiū
ſuoꝝ contact⁹ in cadauer humanū aīam
ſimul et vitā ꝑfudit ibidē. xiij. Opponit
nobis arrianoꝝ ſecta/ ſuſcitatā in cenacu
lo tabitā ꝑ Petꝝ Actuū. ix. Et aliū in por
ticu templi curatū. Act. iij. Nec miret̄ hec
xp̄ian⁹. cū pollicit⁹ ſit xp̄s dicēs. Qui cre/
dit in me opera que ego facio faciet ⁊ ma
iora horū faciet Joh. xiiij. Et ſi q̄s dixerit
vt dn̄s Armachan⁹ de. q. ar. li. ij. ⁊ ca. vltio
Et ſicut Nicola⁹ de lyra ponit vbi ſupra
q̄ Petrus aut alter/ non ideo deus ꝑ hec
miracula cōuincit̄. quia nō propria ⁊ im/
peratiua virtute vt xp̄s/ ſed inuocādo orā
doqȝ ꝑegit. id facile reuellit̄. Umbrā nāqȝ
petri ⁊ heliſei oſſa/ ⁊ ſudaria pauli/ ſi oraſ/
ſe/ certum eſt. vmbra tamē petri ⁊ ſudaria
pauli etiā abſentis/ certū eſt opē ſalutiſe/
rā preſtiterūt languētib⁹ Actuū. ix. ⁊ vt di
ctū eſt Helizei oſſa/ vitā ſepulto cadaueri
refuderūt. Nunq̄d inſuꝑ orauit xp̄s mira
cula faciens fleuit ⁊ in ſeipſo turbatus eſt
Joh. xi. Sciebā inquit pater q̄ ſemꝑ me
audis. Deinde gentiles ydoloꝝqȝ culto/
res/ de ſuis miraculis/ celebres nobis in/
gerūt hiſtorias. quorū multa complexus
eſt Valeri⁹. li. i. ca. de miraculis. Narratqȝ
Tarquiniū cotem nouacula ſecuiſſe. ⁊ ve
ſtalem virginē/ cribrū aqua tybris imple
uiſſe. Cōmemorat et hoc idem cum alijs
Aug. x. de ciuitate dei. ca. xvi. Suetoni⁹
quoqȝ tranquill⁹. li. de. xij. ceſarib⁹ Ueſpa
ſianū imꝑatorē refert cecū illuminaſſe. et
alterius debile crus ſolo calcis tactu ſoli/
daſſe. Joſephus pterea ſecundo antiqui/
tatū ab alexandro macedone/ pamphili/
cū mare fuiſſe diuiſum narrat. ſicut a moi
ſe rubrū. Pro his vide ſi libet Bragō. vbi
ſupra. Ad extremū mirabiles artiū magi/
carū effectus quis nō audiuit. lege in lite
ris Exo. ca. viij. de magis pharaonis. Et
q̄ȝ vrgentius eſt vide phitoniſſam. Sa/
muelis prophete vere ſuſcitatricē. put li
tera ſonat primi Regū. xxviij. ca. Et aug.
opinatur in epiſtola ad Felicianū. Et po
nitur in gloſa ordinaria primi Regū. ca.
allegato. Quis ergo nō deluſtat xp̄m eē
deū cōcludere ex miraculoſis opibus. cuȝ
hec audiat videat ⁊ ꝑpendat. Magna A
vtiqȝ. R. p. difficilis ⁊ ꝑplera hec queſtio
eſt vbi de verorum a falſis miraculorū di
ſcretōne tangitur. et eam a doctoribus ꝑ
raro funditus euacuatā reꝑimus. Nimi/
rum ſi ad me altior peruenerit q̄ȝ aut inge

nio tenui comp̄hendere valeã/aut arido
breuiqꝫ ſermonis eloq̄o complecti. Dicã
tamen aliq̄d ne de ſilentio noſtro gaude/
at ſuper nos inimicus. ¶ Et teneamꝰ in
primis/nullũ proprie ⁊ vere dictũ miracu
lum ab alio q̃ a deo poſſe creari/qm̄ ſolꝰ
eſt qui ſup oẽm cauſarũ naturaliũ curſuꝫ
⁊ ordinẽ dñatur. Non p̄iudico tamẽ pri/
uilegio humanitatis xp̄i ſingulariſſimo.
Neqꝫ enĩ demonioꝝ/neqꝫ angeloꝝ/neqꝫ
tpate cõplexionis/nec aſtroꝝ nec huma/
ne imaginis/quaſi miraculoꝝ factricem
Auicenna.iiij.ſui de anima poſuit. Tãte
virtutis ſunt/vt vel creẽt aliq̄d/vel abſqꝫ
certo cauſarũ naturaliũ concurſu formẽt.
q̃uis plerũqꝫ tã ſecreto celeriqꝫ fiat motu
hmõi cauſarũ applicatio/ꝙ actio que na
ture eſt miraculo deputetur/preſertim ab
indoctis ⁊ in philoſophia ceteriſqꝫ artibꝫ
parũ eruditis ¶ Amplius ſcire ꝯuenit ꝙ
ſicut apud hoĩes moris eſt ꝙ in atteſtatõ
ne litteraꝝ/ſigillũ appendit vel apponit
ſignum propriũ/non aliter deꝰ miraculo
rũ verorum opatõez veluti ſigillũ ⁊ ſignũ
propriũ inducit in robur veritatis illius
quã iubet credi ⁊ nulla vnq̃ꝫ inuocatõne
miraculoꝝ conditor ſit vel erit in ope mẽ
doſo/quin reclamet et quin ꝑ ſcripturas
ſacras/ꝑ prophetias/ꝑ reuelatõez vel alit
illam falſitatẽ non eſſe credẽdam edoceat
Deus enim veritas eſt.ſeipm negare non
poteſt Multorũ ſiquidẽ ⁊ inter alios (vt
opinor) Auguſtini ſentẽtia fuit/deum ꝑ
malos nõnunq̃ꝫ mirabilia operari. ⁊ hoc
non vt ſit falſi teſtis/abſit.ſed in damna/
tionẽ tam illius qui facit/tam illorũ qui
ſeduci ⁊ erroribus excecari meruerũt. Et
queadmodũ dicunt de antixp̄o ad ꝓbatõ
nez electoꝝ. Vñ ap̄ls ſine caritate mõtes
poſſe trãſferri nõ negat p̄rie Chorin.xiij.
Et de nouiſſimo die aiebat xp̄s Multi di/
cent mihi in illa die. Dñe nonne in noĩe
tuo ꝓphetauimus. ⁊ in noĩe tuo demonia
eiecimus.et in noĩe tuo virtutes multas
fecimus? Et tũc cõfitebor illis/qr nunq̃ꝫ
noui vos Math.vij. Et de phitoniſſa/et
Juda ſatis cogens eſt argumẽtũ. ¶ Hec
ita q̃uis ſe haberẽt ꝙ ꝑ mendaces mira/
culi autor eſſet deꝰ. nunq̃ꝫ tamẽ ſigillum
propriũ ſic falſari/nunq̃ꝫ eo abuti in mẽ
dacio ſineret/quin ⁊ reclamaret ⁊ cõtradi
ceret. Alioquin q̃uo eidem crederet plus
q̃ prĩcipi qui falſarias lr̃as ſigillo ſuo cõ

ſignari ſcienter ⁊ abſqꝫ vlla cõtradictõne
ꝑmitteret. ¶ Ex his quãtũ eſtimo videre B
poſſumus/credendã eſſe in xp̄o diuinita
tem.quia deus ipſe ad huius rei affirma/
tionẽ/autor fuit miraculi hodierni/cete/
rorũqꝫ plurimoꝝ. Et deus nõ ſolũ nõ re/
clamauit/ꝓhibens ne talibus crederet. ſꝫ
per os omniũ prophetarũ ⁊ gentiliũ ſibil
larũ/hec oĩa longe ante predicta ſunt/lau
data ⁊ approbata. Sup hoc legat dñm.
Armacanũ qui vult/ĩ tribus p̄mis de.q.
armenicoꝝ. Et Nico. de lyra. in queſtione
cõtra iudeos. Scotũ.q.ij.pl. Et Bragõ.
vbi ſupra. Et ſup oẽs Aug. in illo quẽ cõ
ſtituit de ciui.dei dici ¶ Cum igit aſſerũt
increduli/facta ab hoĩbꝫ puris miracula.
negabimus ſi de principali autore fiat aſ
ſertio/ſi de miniſtro miraculi dicũt dũta
xat/fatebimur. Neqꝫ enĩ eos audiendos
puto.qui in oĩbus hmõi hiſtorijs/fidẽ
negant Inciuilis equidẽ grauiſqꝫ teme/
ritatis eſt/alteri nõ adhiberi illã quã ſibi
rõnabilem preſtari vellent credulitatem.
¶ Subinde cum ſciſcitãtur a nobis.cur
nõ deos pari modo affirmamꝰ: apta ẽ ex
premiſſis reſponſio Jlla quippe mirabi/
lia/vel non adhibita ſunt ad aſtruenduꝫ
diuinitatẽ in facientibꝫ ſicut de prophetꝫ
ap̄lis ceteriſqꝫ viris iuſtis conſtat Vel ſi
hoc aliqui neq̄ſſimi ⁊ demonũ familiares
execrabili ſupbia rapti intenderint/deus
palam cõtradicit.tum ꝑ ꝓphetas ⁊ reuela/
tões.tum ꝑ naturale dictamẽ inſitũ inſi
nuans nõ eſſe credendũ deoꝝ pluralitatẽ
cõclamanſqꝫ oẽs deos gentiũ demonia/
magoſqꝫ ⁊ ariolos execrans ¶ Vides iu
dee cur dãnaberis/antixp̄o miracula faci
enti adherẽs. ⁊ chriſtianꝰ ſaluabit chriſtũ
cõfitens miracula opantem. Affert ⁊ oſtẽ
dit vterqꝫ ſignũ regis ſummi. ſed illi tãq̃ꝫ
falſario/ꝑ diuinas ſcripturas cõtradicit.
multiplex iſti ſupaddit ꝓphetaꝝ approba
tio. ¶ Res igit tota ad hoc redit/ꝙ mira/
culũ xp̄i hodiernũ ceteraqꝫ/ſcripturaꝝ au
toritate addita ⁊ alijs circũſtantijs/ſigna
ſunt ⁊ argumenta ſue diuinitatis.ſuffici/
entia quidẽ pro fide gignenda fouẽda at
qꝫ nutrienda/niſi affectõis obſtet ꝑuerſi/
tas/propterea dicebat. Opera que ego fa
cio teſtimoniuꝫ perhibent de me. Et niſi
opera ego feciſſem que nemo alius fecit/
peccatũ non haberẽt. Ratio quia iam nõ
credendũ fuiſſet ipm eſſe meſſyam quem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

prophete pronūciauerūt talia facturū mi
racula. Tamē illa argumēta euidentia eē
non ponimus fidei. Itaqȝ iam nō crede/
remus ſed ſcirem⁹ Jam donū mercesqȝ fi
dei euacuaret. Jam (vt bonauētura argu
it.iij.ſen.diſti.vij.) totus orbis xpo credi/
diſſet. Apl'os inſup qui miraculis inter/
fuerunt. impoſſibile fuiſſet de fide plusqȝ
de queſtiōe euidēte vel mōſtrata dubitaſ/
ſe. dubitauerūt tamē et vacillauerūt in ho
ra dominice paſſiōis / in qua etiā miracl'a
coruſcabāt. nam petre ſciſſe ſunt. terra tre
muit / ſol obſcuratus eſt ⁊c. Recordari eti
am poterāt hodierni miraculi qđ factum
fuit vt paraliticus ilico ſurgeret ⁊ tolleret
grabatū ſuum ⁊ iret in domū ſuā. ¶ Sci
ens libensqȝ multa pretereo quia non eſt
op⁹ fidē quaſi nouellā / ſcrupuloſe diſcu/
tere / quā tot ſanctiſſimi / viteqȝ integerri/
me viri / cōſtantiſſima aſſertōne etiā vſqȝ
ad mortes duriſſimas cōfirmarūt Nec oī
no miraculis innitamur ſcientes iudeos
increpatos a chriſto. Generatio praua et
adultera ſignū querit Math.xij. Et p̄me
Corin.xiiij. Apl's talia infidelib⁹ dari in
ſignū ait / non fidelib⁹. Quāobrem ſi etas
noſtra / fidei ⁊ moris inops / miracula ha
beat icredulitatꝭ noſtre ſigna ſunt. ⁊ dāna
tōis (niſi melioremur) īdicia Porro de ar
tibus magicꝭ hoc ſub compēdio habeto/
te:ſcꝫm copioſam Guilh. pariſienſ traditō
nem / q' in figuris ⁊ ſculpturis imaginib⁹
caracteribus ſignis impreſſionib⁹ verbis
carminib⁹ ⁊ in ceteris quib⁹ vtunt̄ malefi
ci / nulla virtus eſt penit⁹ qualē predicāt.
ſed hec ſingula / demones fieri docēt / tāqȝ
ſacrificia quandā diuinitatē ſibi ineſſe p
fitentia. necnō tanqȝ ſignū propriū et ſi/
gillū / ſui pacti rememoratiuū / quo adhi/
bito / pacta que pmiſerit deus adiplent.

¶ C ¶ Poſtquā terne ca/
lumnie incredulorū ſup miraculo ſoeuā/
gelij hodierni miſterio / vtrūqȝ reſpōſum
eſt / accipite ſi placet triplicē ex his conſi/
deratōem ¶ Prima quēadmodū iudeoꝝ
principes ⁊ plati / ex ignorantia ſue theo/
logie / xp̄m eis promiſſum negauerūt. mi
raculaqȝ abiecerūt. propter qđ remittebat
eos xp̄s ad ſcpturas dicēs. Scrutamini
ſcripturas ille eni teſtimoniū phibent de
me Jo.qnto. Simili modo ex ignorātia
noſtre theologie / multi etiā vt verendū eſt

de prelatis / antixp̄z ſuſcipiēt. eidēqȝ ⁊ mi
raculis ſuis adherebūt. Ex ſi ita eſt immo
qꝛ ita eſt certiſſime cōſtat illos antixp̄i p/
curſores eſſe potiſſimos / q̄ ſtudiū theolo
gie qđ eſt ſcrutiniū ſcripturaꝝ impediūt.
aut eius pmotōem implere ſicut tenētur
deſpiciūt ¶ Secunda cōſideratio. Ex ad
hoīs alicui⁹ canoniſatiōem / aut cuiuſpiā
doctrine autoriſatōem / inſufficiēs eſt per
ſe / miraculoꝝ oſtenſio. niſi in canoniſan/
do / vite ſanctitas irrep̄henſibilis indicet̄
niſi inſuper doctrina approbāda / vere fi
dei nullatenus aduerſari cenſeat̄. Mali
quippe miraculis vt iudas alij coruſcāt.
Hanc ob cām inter ceteras ne boni viri q̄
taliū autores nō ſunt petōres reputētur.
Cum dicat Auguſt. ſup Joh. Vos dei fa
mulos nō miracula. ſed ſola caritas facit
Aliā notauit cauſam Bonauētura.ij.ſen.
vbi prius / vt boni facere miracula parui
pendēt cum malis hoc cōueniat Vn̄ xp̄s
apl'is. Nolite inq̄t gaudere q' ſp̄ūs vobis
ſubijciūt̄. gaudete autē q' noīa veſtra ſcri
pta ſunt in celis Luce.x Culpabilis ē ita
qȝ nimia videndoꝝ aut faciendoꝝ mira/
culoꝝ cupiditas / ⁊ nōnunqȝ in ſupſtitio
nē traducit et errorē ¶ Tertia ꝯſideratio
Artes magice / ad quas aſtronomie ⁊ me/
dicine maxima ps ſpectat / rōnabilit̄ ſub
intermiatione mortis vetite ſunt. nō ideo
q' in illis demones adorant̄ ⁊ tanto dam
nabilius quāto p verba diuina ⁊ oratōes
ſacras hmōi cultus exercet̄ / quinetiā ideo
phibite ſunt q fides ſalubris / has per ar
tes impugnat̄ quaſi p ſophiſticas qſdaꝫ
argumentatōnes que apparentiā verorū
miraculorū gerūt. exiſtentiā vero nullam
habent. vt falſa / aut ſi vera ſint non illam
quā pretendūt ⁊ approbatōe ſua deficiāt
¶ Hacten⁹. R.p. hereticis reſpōdimus q̄ ¶ D
contumaciter altercant̄ diuinitatē in xp̄o
nō poſſe cōcludi p ſacrā euāgelij hodier/
ni hiſtoriam. Nec p peccatorū dimiſſiōꝫ.
nec p reuelatōem cogitatōnū / nec poſtre/
mo p miraculoꝝ opatiōem Nunc rurſus
ad euangelicā domuꝫ noſtrā reuertamur
et pio cordis ſtudio collaudemus primo
xp̄i clementiā. quia leſe maieſtatis reum ⁊
peccatorū catenis vinctū cōfeſtim abſol/
uit. ⁊ nos ſimilit̄ abſolui poſtulemus. ¶
Cōtremiſcam⁹ reuereamurqȝ ei⁹ ſapiām
pſītiaꝫ / quia occultiſſimaꝝ etiā cogitatō
nū inſpector eſt vt in euāgelio audiuim⁹.

Hinc Boetius. Magna nobis eſt ſi diſſi
mulare nō vultis neceſſitas indita ꝓbita
tis:cum añ oculos agitis iudicis cuncta
cernētis Erubeſce queſo illa cernente deo
pagere a quib° deſiſteres hoīe inſpiciente
Habeat apud te tantū honoris et timoris
dei vultus/quantū viri ¶ Ceterum humi/
liemur ſub potēti manu dei chriſti ꝛ i no
ſtris neceſſitatib° eam inuocemus. penes
quā reſidere omnē egritudinē corpalium
ꝛ ſpūalium curationē inſpicim°. Fugia/
mus denicꝫ malorū cōſortia.aiaduerten/
tes quoniā paraliticus poſt curatōem ſece/
dere a blaſphematorib° iudeis ꝛ in domū
ſuam pergere iuſſus eſt. Vade inquit.ꝛc.
Atuero firmo pede ambulantē inſpectā/
tes amici quid putas egerūt? Greſſum ſi/
ſtunt ſtupore attoniti/nec aſpectui ꝑmo
bene credūt.defigunt in eo oculos ꝛ heſi/
tant ne falſa ludātur imagine totūcꝫ vidē
do pererrant. In re cognita tandē ruunt
amplexus ſtringūt pect° ꝛ marcidis olim
manibus oſcula figūt. Interea autorem
ſanitatis ac modū queritant. quo cōper/
to/chriſti maieſtas in celū attollit.ꝛ exa
turari vidēdo audiendo gratulādocꝫ nō
poſſunt Ita inqt euangeliſta vt admira/
rent oēs ꝛ honorarēt deū dicentes/ q: nū
ꝙ ſic vidim° Demū paraliticus ꝗ turbā
ſuam vix ſubijt.domum ſubijt.tñ memor
quia poſt curatōem ſuā ſibi xp̄s imparue/
rat dicēs Vade inqt in domū tuā qd fuit
thema.tanꝙ eidem in his verbis/vt te ſa
num cōprobes ꝛ roboratū penitus vade.
Vade in hac fortitudine tua Iudicū.vi.
Luce.xvij Vade quia fides tua te ſaluū
fecit.vt in vijs ñ excubes ſub diuo expoſi
tus.vade in domū Vade in domū tuā.ij.
Regū.xiiij.qm̄ dñs erit protectio ꝛ obūbra
culū dei ab eſtu.ꝛ in ſecuritatē ꝛ in abſcon
ſionē a turbine ꝛ pluuia Verba ſunt Iſa.
Iſa.iiij Denicꝫ alieno ne te cibes mēdici
tati deditus/ ſꝫ vade in domū tuā nō alie
nam ſed tuā Prouer.ꝛ hoc.v. Subtrahe
pedē tuum de domo proximi tui.ꝛ.xxvij.
Domū fratris tui ne igrediaris in die af/
flictiōis tue/contra illos qui diſcūt pene/
trare domos/ ad modū impudicarum vi
duarū quas reprobat apoſtolus pria ad
Thimoth.v. Et ꝗ ab afflictis proximis
dona petūt vt in ocio laute viuāt.ſpreto/
res illius moniti. Pane tuo veſcere liber
tis.ꝓphice benedictōis expres ꝗ dicitur.

Labores manuū tuarū quia manducab
beatus es.ꝛc. Et hec quidē de ſenſu hiſto
rico tanꝙ fundamētalia dicta ſint ¶ Su
ꝑaddam° allegoricū ſenſum/ſm quē/ do/
mus noſtra ecc̄liam ſignare dicebat Et fi
at oratio exhortatiua ꝛ in ecc̄liaſticos ne/
gligentes inuectiua ¶ Inter ſeuiētes tur
bidoſcꝫ aerearum poteſtatū ac ſpūalium ne
quiciarum inſultus/ inter crebra periclitan
tis mundi diſcrimia/ ſumm° architector
Jeſus domū ſtruxit eternis baſib° ſtabili
tam/ꝗ cunctib° in ipſam eſſet in domū re/
fugij/in aſilum protectōis tutiſſimū.ꝛ ex
tra quā imminet certus interit° Huic do
mui/eccleſie nomē indidit/cu.us funda/
mentū eſt petra fidei ſolidiſſima/nec inſe
ri porte aduerſus eam ꝑualebūt Math.
xvi. Deſcendit pluuia hereſum. venerūt
flumina errorū.irruerūt venti ꝑſecutōnū
in domū illam ꝛ nō cecidit. Fundata eni
erat ſupra firmā petram Math.vij Hanc
deſcribit Salomon edificatā a ſapientia
ſeptemcꝫ columnis excīſam.ꝗ ſunt ſeptē
ſpūſſancti dona ſeu virtutū vniuerſitas.ꝗ
bus fulcita ſubſiſtit ¶ Ceterum paraliticus
prout audiſtis in hanc domū iubet acce/
dere/vade inquit Jeſus in domū tuā. Et
ꝗs iſte paraliticus. R.p: Sane gen° hu/
manū/ quod ꝑ originalis crimis paraly/
ſim/ſenſu vere credulitatis/ꝛ bone opera
tionis motu priuatū eſt.ita vt domū hāc
ſuam/ ꝑ ſe neqret igredi . niſi eidē primū
ſanitas cōferretur.qua preſtita ꝑ ſaluato
rem animarum Jeſum/tulit grabatū vetuſte
legis in quo nō erectū erat ſed proſtratū/
depreſſum. nihil eni ad ꝑfectum adduxit
lex Hebreorū ſeptimo. Dehinc in domū
ſalutifere credulitatis ꝛ noue cōuerſatōis
que domus ecc̄lia eſt introiuit ¶ Sed ꝑ
pende qm̄ ꝑ prius nudat ſynagoge tectū
quia primitus velata ſcripture veteris mi
ſteria reſerātur ꝛ ita a quatuor defert ante
chriſtū/quia ꝑ quatuor euangeliorum volu
mina/ad xp̄i cognitiōem inclinat ¶ Quā/
uis autē domus iſta/ ſit generaliter om̄i/
um in vna vera xp̄i fide coadunatorū/vſi
tatori tamē nomie illorum quaſi antonoma
tice dicit/quos duces in ea cuſtodes ꝛ ſpe
culatores ſumm° paterfamilias inſtituit.
Unde eos et non ſic paſſim alios eccleſi/
aſticos appellamus. Ad iſtos preſens cō
uertenda eſt oratio vt ſoliciti ſint in ſuā
eccleſie domū ꝑgere.ne ex iporum abſentia

domui detrimentũ incumbat. Quibꝰ in/
trogreſſis/officio triplici eos fungi neceſ
ſe eſt vt ſint ſpeculatores. vt ſint patres ſeu
paſtores vt ſint ianitores. ¶ Speculato
res ſiquidẽ ad explorandũ inſidiasq; de/
clinandũ Ezech. iij. ⁊ xxxiij Fili hominis
ſpeculatorẽ dedi te domui iſrael Sequit̃
ſi ſpeculator viderit gladiũ venientem/et
nõ inſonuerit bucina/ et populus ſe non
cuſtodierit/⁊ venerit gladius ⁊ tulerit de
eis animã. ſanguinẽ eius de manu ſpecu
latoris requirã Metuenda nimis ⁊ eccle
ſiaſticis ſpeculatoribus formidanda hec
cõminatio. cui ſimilis habetur. iij. Reg. ij
Cuſtodi virũ iſtum qui ſi lapſus fuerit/
erit anima tua pro anima illiꝰ ¶ Deberẽt
inſup ianitores eſſe ad claudendũ ſapien
terq; aperiendũ inſtar xpi. q̃ e templo tãq̃
ianitor eiecit vendẽtes ⁊ emẽtes/q̃ ⁊ alibi
ſe eſſe hoſtium aſſerit ꝑ quod ſiq̃s intro/
ierit ſaluabit̃. ¶ Amplius eos eſſe conue
nit patres ſeu paſtores ad fouendũ gregẽ
ſpũaliterq; paſcendũ Jo. vltimo. Simõ
amas me paſce agnos meos Et mat. xxiiij
Fidelis ſeruus ⁊ prudens quẽ conſtituit
dominus ſup familiã ſuã vt det illis cibũ
F in tempore. ¶ Sed heu q̃ꝫ verſa omnia:
Uade nũc precor in domũ eccleſie/ circũ/
duc pauliſper oclos. ⁊ in locis aliq̃bꝰ quẽ
ibi ſpeculatorẽ/qualẽ ianitorẽ. qualẽ de/
niq; paſtorẽ inueneris manifeſta. Uidi/
ſti: Quid ſtupes: Quid attonitis oculis
ſtas: Scio prorſus/ ſcio. q: horrenda te
monſtroꝝ imago ⁊ abominandũ deſola/
tõnis portentũ exterruit. Nã velut prela/
ti abſceſſerint aditis arisq; relictis. vt ma
ro ait/in eoꝝ loca ſubiſſe intuitꝰ es. Cecã
ignorãtiã pro exploratore. Timidã igna
uiam pro ianitore. Rapacem ſeuiciã pro
paſtore. O miſerabiles ⁊ ſufficientibꝫ nũ
q̃ꝫ lachrymis deplorandas/ noſtre domꝰ
vices ¶ Ecce in p̃mis q̃ꝫ peſſima oĩm ex/
ploratrix ꝯſtatuta eſt ignorãtia/q̃ ⁊ temeri
tate preceps eſt ⁊ elatõe turgẽs Brecũ eni
puerbiũ eſt vt ait Hiero. in ep̃la de melchi
ſedech Ecce eni impitia cõfidentiã/erudi
tio timorẽ cauſat. Si exurgant hereſes ſi
ꝯuerſaruꝫ dogmatũ gladij iaciant̃. ſi erro
res cuneatim erũpant/nõ clanget bucina
nõ os aperiet/ceca quippe eſt/nec ab ini/
micis ſecernit amicos/arma nõ videt ad/
uerſa/nec vexillorũ ſigna cognoſcit. Hinc
fit vt ſimplices ⁊ plerũq; litteris ſeculari/
bus/inflati a peſtiferis erroribꝫ rapiãtur.
ſeducãtur obruant̃. Quot putas hãc ob
cauſam hereticos eſſe de his qui ſpecie te/
nus in eccl'ia conuerſant̃. Horreſco mẽo/
rans/hoc vita mõſtrat/ voces hoc ſacrile/
ge indicãt/q̃s inter vina epulas ⁊ ꝯuiuia
impudẽter euomunt. Illic ſub ioci ſpecie
hereſes effundũtur cũ nullus in fidem ca
dat iocus Ubi cõtra theologos/tot; itur
ſententijs ⁊ irriſorijs interrogatiõibꝫ. Eo
tunc de ſacris bonis diſputat̃ vt in tẽpus
noſtrũ vere inciderit illõ Perſij de roma/
nis. Poſt prandia querũt romã de ſatur
quã dia poemata narrant Theologia ab
eis ſtultilogia noĩatur. ⁊ que ſola aut pri/
cipalis in arce locari debuerat: tãq̃ ſpecu
latrix ſagaciſſima ⁊ in cõparatõe eiꝰ queuis
alia ignorantia dari poteſt/ in ima deijci
tur/calcatur/reputat̃ probrũ ingens. q̃ne
tiã ſi fama nõ mentit̃/ prelatoꝝ nonnulli
(quod vix credere auſim) ſtulticie palam
arguunt homines theologie operã impẽ
dentes. quaſi ipſa res ſit fatua. inutil. fan
taſtica. theologicꝰ inquiunt. ergo fantaſticꝰ
O nefandas diabolicasq; voces ⁊ ꝑditiſ
ſimis autoribus ſuis ſimillimas. O pu/
trida ora/ferro cauteriſanda. que tã ſpur/
cidum verbũ expuerũt. Iſta certo nõ irri
ſio eſt. ſed mera blaſfemia. ⁊ hec igne et fer
ro exterminãda eſſent. ꝑſertim in ꝑlatis q̃
de neceſſitate ſalutis fidem explicite ſcire
dñt ꝑſuadere inſup ⁊ ꝯtra hereſes ſi pullu
lãt acrit̃ ſapient̃q; ꝓtegere. Tremẽda hec
talibꝫ vera tñ ſentẽtia Nec; eni domũ ſuã
prudenter inſtituiſſet xp̃s. niſi ad illiꝰ con
tra hereſes vaſtatrices tuitionẽ quoſdam
obligaſſet. Quos autẽ alios ex officio ma
gis aſtrictos reperies: Potẽs ſit (inquit
apoſtolus de ep̃o) hortari in doctrina ſa/
cra ⁊ eos qui cõtradicũt arguere. ad Titũ
primo Probat hoc durãdꝰ. iij. di. xv. Au
dent tamen eoꝝ aliqui (vt fertur) a theo
logie ſtudio hoĩes deterrere. O fides o re
ligio. Et miramur igit̃ ſi eccl'iaſtica domꝰ
ꝑturbat̃. ſi ſpirituali tempaliq; incommo
do quatiat̃. quãdo e ſpecula theologiam
precipitant et in eius locũ domina igno/
rantia ſublimat̃: propterea inq̃t ipſa Ca
ptiuus ductꝰ eſt populꝰ meus quia nõ ha
buit ſcientiã Iſa. v. Sciam loquor ſpũa/
lem diuine legis/nõ animalẽ ⁊ mundanã
que aut iudicare de porcis (ſicut ait Anti
ſiodorenſ) aut de pecunijs numerandis

et exto: quēdis/ſolerter ſolet diſſerere In
ſpiritualibus aūt ceci ſunt ait veritas. du
ces cecoꝝ/ nimirū ſi ambo in foueam ca/
dunt. Et etate noſtra/ nimis heu veꝝ eſt
prophete vaticiniū. Speculatores eius
ceci omnes. Iſa. lxvi.

B Tres ſecundū hoc

de theologie cōtemptu ꝛ eiectiōe a ſpecl'a
elicio ꝯſideratiōes Prima In eccl'iaſti/
ca domo/ in qua vnius corporis mēbra
ſumus ſm apoſtolū in epl'a hodierna ſi/
mile eſt ſi theologia odio habeat aut eijci
atur/ quēadmodum ſi membra hominis
in oculos cōiurarent/ eosqꝫ extinguerent
vel vt Eſopus refert/ velut ſi ventrē homi
nis vſqꝫ ad exinanitionē ſine cibo digere
re permitterēt. Ec ſi homo tūc pīcīlitatiōi
vicin⁹ eſſet. quid de eccleſia coniecturādū
eſt: veſtrū ſit iudiciū Theolologia quip/
pe eccl'iaſtici corꝑis ocul⁹ eſt. ꝛ venter etiā
ſpirituales cibos glutiens. coquēs. et in
cetera membra delegans Secunda cō
ſideratio In eccleſiaſtica domo/ maioris
eſſet meriti qui theologiā foueret ꝛ eaꝫ in
populis lucem abundare faceret/ ꝙ ſi in/
ſtitueret aduocatos ꝛ medicos/ qui gratꝫ
pauperibꝫ patrocinia medicaminaqꝫ tri/
buerent Miraris forſan ſed perſpicua
eſt ratio. Eligibilius enī preclarius atqꝫ
diuinius eſt animaꝝ ꝙ corpoꝝ indigen/
tijs ſuccurrere. que quante ſint/ cogitare
ſtupor eſt/ ex quo liquide conſpicimus/
ꝙ alti meriti ſit/ recto vt fieri decet fine. nō
queſtuoſo. nō ambitioſo. ipſi theologie
ſtudium impēdere/ precipue in tāto eius
odio/ tantaqꝫ penuria De theologia lo
quor/ nō que ad verboſam ꝛ ſophiſticam
loquacitatē et chimerinā neſcio quā ma/
thematicā redacta eſt. ſed que metit fidem
moresqꝫ cōponit Et ab aliqͥbus forte nō
minoris meriti iudicaret ſe in hoc ſtudiū
deuouere/ ꝙ ſine eo religionē ꝓfiteri Hic
tamē nihil aſſero Rurſum eadē ex radi
ce dilucidū eſt/ ꝙ friuola ſi nō potius ini/
qua nomine iudicanda ſit quorundā in
fideliū opinio qui in regiōe eccl'iaſtice do
mus/ ſcientiā adinuentionū humanarū
audent aſſerere ipſi theologie preferendā
niſi fortaſſe inquiūt vel in locis vbi publi
ca viget hereſum dogmatiſatio. ita videli
cet/ quaſi ſacre ſcripture nullū aliud ſit of
ficiū ꝙ patentiū hereſum extirpatio. ꝛ nō
etiā mores cōponere/ erigere ſpem ad ce/
leſtia/ diſcernere inter peccata/ omēs hu/
manas inſtitutōnes ad diuine legis line
am corrigere fidem inſuꝑ iam plantatam
ne euellat aut errorū zizanijs miſceat ob/
ſeruare. quoniā verū eſt metricū illud Nō
minor eſt virt⁹ ꝙ querere parta tueri Hec
autē et cōſimilia ſapientie officia/ ſi ꝑcla/
riora ſint/ et viris domus eccleſiaſtice re/
ctoribus digniora. ꝙ aſſiduos litiū diſce
ptationū qꝫ tumultus ſuꝑ rebus innume
ris audire/ ꝛ ſm cerimonias quaſdā ꝛ in/
numeras conſtitutōnū ambages/ cauſas
circūuoluere/ iudices vos ꝯſtituo. hoc pa
cto ſi prius ad memoriā reduxerim illud
apoſtoli ad Corin. vi. Secularia igitur
iudicia ſi habueritis contemptibiles qui
ſunt in eccleſia illos cōſtituite ad iudicā/
dum Tertia conſideratio. Per ſcienti/
as humanas/ tꝑaneo eccl'iaſtice dom⁹ re/
gimini/ curā tantā impendere/ vt ſpūalis
gubernatio pene deſeratur/ videt nō me/
diocris occaſio diminuēde tꝑalitatꝫ Cur
ita: Qm̄ ſublato fundamēto cui tꝑalitas
innitit ꝛ ob quā cumulatius abundauit.
edificiū ruinā pati neceſſe eſt Quāobrem
hoc in loco recordari placet illud quod a
volerio libro. vij. ca. ij. ſapienter dictuꝫ ab
anaxagora predicat ipſis athenienſibus
Videte inquit ne dum celum cuſtoditis
terrā amittatis. Verto ſententiā. Videte
eccleſiaſtici/ nedum terrā cuſtoditis celuꝫ
amittatis Agnoſcitis per hoc ꝙ pernicio
ſa res eſt theologiam e ſpecula eccleſiaſti/
ce domus eijcere. Sed expecta/ om/ D
nia nōdum audiſti/ neqꝫ enim tantūmo/
do pro ſpeculatore poſita eſt ignorantia
verū etiam parte in aliqua domus/ vide/
bis ſtantem pro ianitore mundanā timi
ditatem vel timidā ignauiam/ praua vti
qꝫ ꝛ ineptiſſima hoſtiaria/ quia nec diui/
num honorem/ nec domus ſalutē in ape/
riendo claudendo ve perpendit/ ſibi ſatis
eſt dum placeat mundo: Veniunt indo/
ciles pueri vagi. moribus imcompoſitiſ/
ſimi. Affirmant ſe alto claroqꝫ ſanguine
progenitos/ familiares regum/ ducumqꝫ
amicos. miſcent cum precibus minas di
cuntqꝫ cum Abimelech Iudicum nono
Cōſiderate qꝛ os vēm/ et caro veſtra ſum
Quid agit nr̄a hoſtiaria: Moribꝰ nomi
ſuo cōgruis vtit. formidat tremit. ꝛ vt ꝟbo

ſatyrico vtar/ ad mote trepidat arū dñis
vmbrā nil auſa negare Tales ad celſas ec
cleſiaſtice domus ſedes euehit/ atq; illam
implet ꝓpheticā maledictōem. Dabo pue
ros principes eoꝝ ⁊ effeminati dñabunt
eis Iſa. iij. Hi ſunt qui aſcēderūt de domo
regis in domū dñi hieremie. xxvi. Et qui
velut Ozias eccl'iam violenta ptāte ſub/
intrant. ij. Paralipp. vi. Sed qui pares
ſunt in culpa reformidēt ne ſimili aut de/
teriori pena plectātur ¶ Aſt alij qui iani/
tores ſunt optimi heliſeū imitent. de quo
Eccl'iaſti. xlviij. ſcriptū eſt. In diebꝫ ſuis
nō ptimuit principē. ⁊ in potentia nemo
vicit illū/ nec ſupauit eum verbū aliquod
ſupple deprecatōis aut cōminatōis/ non
inſcij ꝙ petere docet qui timide negat. ¶
Dicet fortaſſis intra ſe tacit⁹ aliquis fie/
ri iſta oportere, p qualitate tempoꝝ. vt ec
cleſiaſtice domui corroboratio maior ac/
cedat. quaſi iſta ſcilꝫ genus ſuſtentamen/
tum eccl'ie dei ſint. nō ꝑps. Eccl'iam mihi
crede ſuſtinēt. fulciūt ⁊ decorāt/ nō lōgus
famulantiū ordo in morē decurtatoꝝ. nō
faleratoꝝ equoꝝ numeroſitas/ nō aucu/
pium. nō venatio. nō taloꝝ vſus. nō mere
tricū. ſed ſancti mores. humilitas/ religio
pietas/ pudicitia/ ſcripturarūq; cognitio
Et quāto eccl'iaſtica domus a pluribꝫ im
pugnatur/ tāto ſanctioribꝫ exemplis regē
da eſt/ et ſcandaloſis promotōibus min⁹
⁊ min⁹ occupanda ¶ Occurrūt apud ho
ſtiariū noſtrā alij hoīes ſi nō beſtie ſed po
tius ſpurciſſime nominā de ſunt abiectiſ/
ſimi/ ſpurciſſimi/ viliſſimi/ qui volunt in
trare ſecreta domus ac inde timeri ait ſa/
tyricus/ ꝗbus notū eſt illad eiuſdē Char⁹
erit verri. i. peſſimo homini ꝗ verrē tem/
pore quo vult accuſare pt/ ꝓpter quod iſti
ſcortoꝝ ⁊ mulierc'laꝝ conꝗſitores ſunt ar
gumentatōnū ⁊ alioꝝ quos effari pudet
ne pudicas aureſ polluā ſummiſtratores
Ad ꝗd: vt prurieītē dñoꝝ ſuoꝝ libidinē
explēāt/ imo irritēt ⁊ ſuccēdāt Quare ſic:
vt inde cari habeant/ ament/ timeantur.
Quid vltra: Iſti ad bñficia diabolica pe
tunt ingreſſum. petūt cum iniqs portio/
nem/ et eo importuni⁹ ⁊ impudenti⁹ quo
parua eis merita ſuffragātur ¶ Subeūt
alij hoīes ſceleratiſſimi/ bonoꝝ criminato
res. ꝗ cōiuratōes ꝯtra eccleſiaſticā domū
fieri audacibꝫ mēdacijs aſſerūt/ vt ſoli in
uigilare/ ſoli rēpublicā ꝯſeruare iudicent.

vt perinde ſublimia dignitatū ſcādāt lo/
ca. Hoſtiaria vero noſtra/ tales. ⁊c. ſed lin
guā cōpeſco. Scio de ꝗbus loquor Qui
vex diuerit accuſator eſſet inqͥt ſatyricus.
Non autē illud nouū eſt. Habes. i. Ma/
chabeorū/ qualr venerūt viri impij ex iſrl'
et alchimus cū eis/ qui volebat fieri ſum/
mus ſacerdos. ⁊ accuſauerūt pplm apud
regem. Sequit. Alchimū cōſtituit rex in
ſacerdotiū Et vtinā nullos mō alchimos
haberem⁹ Reuerēdiſſimi. p. nō ſic. pfecto
nō ſit ſonātiſſima eccl'ie dom⁹ tuba/ pari/
ſieñ. vniuerſitas cōpulſa ſilere fuiſſet/ nō
talem in ſuis deliberatōibꝫ paſſa eſſet ca/
lumniā. Sileo de apertione ⁊ vſu clauiū
in vtroq; foro. curie ſcilꝫ ⁊ conſcie/ nec de
collatōne ſacramentorū loquar qꝛ nullis
vnq; verbis/ nullis eloquētie viribus/ ne
Tullius quidē exprimeret eos ꝗ in hac p
te abuſus ſiunt. ¶ Poſtremo cernite qs ¶ I
in eccl'iaſtice domus locis plurimis pa/
ſtor locatus eſt. Nunꝗd ambicioſa rapa/
citas Fortiſſime deus/ talē e terris abijce
peſtem. ſeua eſt/ crudelis/ atrox/ horrida/
inſatiabilis/ truculenta. Credis eā oues
paſcere. erras. Expoliat/ rodit/ vorat ene/
cat. ⁊ leuiſſima occaſiōe p fulminatōes ex
cōicationū foras mittit Suorū inſup ſa
tellitū turbis magna voce Terentianū il/
lud in de chyra inculcat. ſedulo te moneo
⁊ hortor ne cuiuſq; te miſereri quin ſpoli
es/ mutiles laceres quanq; nact⁹ ſis Audi
re tamē debuerat Tiberij ceſaris reſcriptū
boni paſtoris eſſe tondere pecus/ non de
glubere. Suetonius lib. iij. Quāto ſati⁹
tutiusq; fuerat nō habuiſſe paſtorē Sic
irato Ioue/ fabuloſis ranis hydra tranſ/
mittit Sic pficiunt agnis lupi/ ceruisq;
leones. Et formidādū eſt ne ad hāc iram
pctā nr̄a deū ꝯcitauerit ꝗ regnare facit hi
pocritā ꝓpt pctā ppli Iob. xxxiiij Hec ābi
tioſa rapacitas illa eſt ꝗ redditus eccl'iaſti
cos diripit. ⁊ ꝗ grat miſtrare debuerat. vl
li pcio ꝯpare ꝯpellit. obaudiēs xp̄o iubē/
ti. Grat accepiſtis grat date Mat. x. Face
tiſſiā āt in h loco ſꝫ mordaciſſiā eſt amb.
Rñ. Nemo inqͥt grat dat. qꝛ nemo grat
accipit ¶ Iſta ſe dñaꝫ reputat eorū ꝗ in ec
cleſia ſunt, pcetuū n̄ admiſtratricē. ꝯ apl'i
cā diuinā q; ſn̄iaꝫ. i. Cori. iiij Sic nos exi
ſtiet hō vt miſtros xp̄i/ ⁊ diſpēſatores mi
ſterioꝝ dirē Prelatoꝝ itaq; ē. idoneos ad
diuinū ſuitiū eligere. qꝗbꝫ ſic electis p modū

acceſſoꝝ ꝛ pro ſua ſuſtentatōe cōpetunt
tēpales fructus nō eligentibꝰ ꝓlatis Ex q̄
probat tamē ꝓbatiſſima deductōe duran
dus.iiij.ſententiaꝝ diſt.xxv.ꝓlatos nul/
lam ſup venditōne hmōi reddituū habe/
re licētiā.nullā a ſymoniaca prauitate ex/
cuſatōem ¶ Nūc igiť ꝛ eccl'iaſticā domū
quādo talibꝰ monſtris repleta eſt ſpera ꝓ/
ſperari. Spera viros eccleſiaſticos/ apō
principes ſeculi decetero honorādos eē.
ꝛ nō potiꝰ abiectiſſime q̄ū abiectiſſime vi
uunt cōculcādos Nā quos ad reuerentiā
maximā ꝛ propriaꝝ hereditatū largitōez
induxit docta humiliſq; ſctitas. Mira/
rer ſi nō ꝑ oppoſitū ſtulticia/ſupbia.rapa
citas/nequicia/ad irriſionē eoꝝ indigna
tionēq; ꝓuocent/ꝛ ad retrahēdū datrices
manꝰ ſuadent. Cur inquiūt dabimꝰ? Ut
ſcʒ iſti lautiſſima fuſione inebrienť.luxu/
rient/voluptatibꝰ omībus impudentiſſi
me demergātur/vt omē eoꝝ ſit ſtudiū alie
ne pudicicie inſidiari/opes fraudibꝰ a po
pulis rape.et deniq; deteriores eē omībꝰ
hoībus. Sʒ ve ſubditis q: quicq̄d deli/
rant reges/ plectunť achiui ait Oratius.
¶ Satis ſupq; ſatis. R.p. ad eccl'iaſtice
domus euerſionē erat cecā ignorantiā in
ſpecula/mundanā timiditatē in ianua/ ā
bitioſam rapacitatē ſup paſcua collocare
¶ Sed heu nunq̄ ſolitariꝰ eſt male ſortꝭ
aduentus. Sed vt recte terētianꝰ laches
conq̄ritur/venit aliō ex alio malū/ rūpit
ecce interī in eccl'iaſticas ſedes furens di/
ſcordia/ꝑtinaciſſimaq; diſſenſio Et cum
ipſis miſeriaꝝ oīm cumulꝰ effundiť Dici
neq̄t quātas aīarū ſtrages/q̄ ve diſcrimīa
q̄t odia/q̄les plagas ſecū aduexerit. Nam
dū finis eſt/fit in dies ſeuior/ꝛ vix eſt qui
ſue depulſioni diligēter intēdat. Ignorā
tia neſcit.humana timiditas non audet/
ambitioſa rapacitas nō curat/q̄ꝗ enim
intenſa rapacitas (q: de illa loquor) totū
ꝑ faſ vel nefas occupare deſiderat/mauult
tamē (iuxta decretiſtarū regulā) ꝑtem ha/
bere etiā iniuſte/q̄ꝗ toto iuſte priuari. Ita
q; crudel' ꝛ materne pietatis expers/ hor
rende intonat illō.iij.Reg.iij. Non mihi
nec tibi ſit/ſed diuidať/proh dei et hoīm
fidē/que vocū īpietas eſt? Que iſta demē/
mētia/q̄lis crudelitas? Uach q̄ꝗtriſti ma/
lignoq; ſidere nati ſumꝰ/vt q̄d viuimꝰ in
tuētes mala domꝰ noſtre/ nec obſtamus?
Que tanta in hoībꝰ inhūanitas ꝛ barba/
ries/vt in eaʒ in feſto diſſidioꝝ tumultū
pax non querať? En quo diſcordia ciues
ꝑduxit miſeros inq̄t maro. Expecta pau/
liſper ꝛ nō dico odioſum ſed capitale cri/
mē erit de vnienda reſarciendaq; eccleſie
domo verbū facere. Adeo res in malo lo/
co ſita eſt.adeo nō miſereť omīpotens/de
ſperatōni ꝓxima miſereať inq̄t. ¶ Et pu/
tas miſerebiť deus? et hoc impetrabit cer/
uix noſtra/ et cor cōtumax.que tot malis
preſſa ꝛ obruta/nō deijciť.nō humiliatur
nō ad dn̄m ꝯuertiť. Monſtra ſi potes q̄t
ꝓceſſiones orōesq; generales/ ad diuine
miſericordie implorationeʒ celebrate ſunt/
q̄ indicta ieiunia.q̄lis ad extremū morūʒ
emēdatio? Relege tamē ſingl'as in biblia
de iudeis hiſtorias.ille te docebūt ſi neſcꝭ
nunq̄ eos a tribulatiōibꝰ ꝛ ſciſmatibꝰ q̄s
plurimas perpeſſi ſunt fuiſſe liberatos.q̄
uſq; in ſacco ꝛ cinere hūiliarenť.quouſq;
orōnūʒ generaliū ꝛ ieiunioꝝ frequentia
diuinā placarēt offenſam Ita eſt prīa ꝛ re
cta pacis adipiſcēde via.potiuſq; ꝑ indi
gnam potentiū ꝓmotionē aut marte ſan
guineū.iij.Reg.xij. Non aſcenderis neq;
bellabitis ꝯtra frēs veſtros filios iſrael.re
uertať vir in domū ſuā.vulnꝰ enī antea fo
mentis ſuauioribꝰ tentandū eſt.q̄ꝗ viuam
ferro carnē reſecare.ne obtingat illō Lu/
cani.exceſſit medicina modū ¶ Sed per
viſcera mīe dei nr̄i miſeramini tādē q̄cūq;
poteſtis ꝛ debetꝭ atq; ſuccurrite Ite in ve
ſtrā eccl'ie domum ꝛ molli pectore pūſq;
ocul' deſolatōʒ eiꝰ inſpicite.accingimini ve/
lociť ꝛ viril' generoſiq; aīo robore.ad defen
ſionē eiꝰ ex aduerſo ꝯſurgite Audete tādē
aliq̄d veſtra ꝟtute dignū qō oīs etas cele
bret.qō faciat vos fama ſup ethera notos
qō ad vltimum eterna vos felicitate coro
net ¶ Difficile eſt fateor.ſed tēdit ī ardua
virtꝰ Aderitq; auxiliator dn̄s mox vt bo/
na ceperitis Sin autē.rōem date q̄ pacto
de eccl'ia viuitis.cur talētū a dn̄o diſpen/
ſandū ſuſcepiſtis. Nulla hic vulnera tole
randa ſunt nulla mortꝭ Et hec tn̄ ſi exige
renť.ꝓ gregis ſalute ſubeūda erāt Excuſa
tio nulla eſt ſi veſtris opibꝰ.imo nō veſtrꝭ
ſed xp̄i.ſi honoribꝰ fictis.ſi caducis ſedibꝰ
in tāto viuentiū ꝛ mortuoꝝ diſcrimīe pci
tis Mea quidē opinio eſt hi q̄ ꝑ negligen
tiā veſtrā in inferno purgatorio ve torq̄n
tur.acerrima vos lamentatōne ante iudi/
cem expaueſcendū exaudiendi accuſant/

et inculpant. Et quo fugietis cum vindi
cta aduenerit/infelicissimi qualiter horrē
das dei viuentis manus euadere cōfiditis
pditiſſimi hominū? O hominū inquam
pditiſſimi qualiter euadere confiditis?
L ¶ Atuero timeo ne incassum verba fiant
ne abſentibus ꝛ ſurdis/et (vt grecū eſt p
uerbium) aſino lyra tangat. Et quādo ſic
eſt vendāt rapiant/ lacerent/ diſſentiant/
pugnent piurent/ ꝛ eccl'iaſticā domuȝ pi
culis expoſitā deſertāqꝫ relinquant /et ita
hercle relinquūt plurimi ꝛ in alias dom⁹
ſe transferūt. propterea obſurdeſcūt eccl'ie
clamoribꝫ/doloribꝫ ꝛ erūnis. ¶ Et in q̄s
domos abierunt. ſi interroges reſponde
rem (ſi res iſta laſciuie pateret) ipſos advi
ſendas poetaꝝ domos emigraſſe. Quoſ
dam apō Virgiliū p̄io eneidos in temu
lam colij ventoꝝ regis domū. Et hi ſunt q̄
aſſiduis ſupbie flatibus tumēt/ vel vt euā
gelico exēplo vtar. q̄ arundo ſunt vento
agitata aut qui nauiculā petri in hoc mū
do ſali vaſto turbine illidunt ſcopulis/et
in rapidos ſciſmatum fluctus obuoluūt
penegꝫ demergunt. ¶ Alij apud Valeriū
flaccū in argumanticon male iocundam
ſpurcide veneris domū frequētant. q̄ libi
dinibꝫ obſcenis immerſi/ illas deſparatū
libidinū vel voluptatū voces egerūt. Exi
guū ꝛ cum tedio eſt tēpus vite noſtre. Ve
nite igit̄ fruamur bonis q̄ ſunt/ nō nos p̄
tereat flos tpis/coronem⁹ nos roſis aāq̄ꝫ
marceſcāt/ nullū ſit pratū qḋ nō ptrāſeat
luxuria noſtra. Sap. ij. ¶ Quoſdā ſuſci
pit ouidi⁹ li. iij. metamoꝛ. In atrā domū
luminētis meridie/ q̄ bonoꝝ laudibꝫ in
tabeſcūt ꝛ nequnt cūſcis q̄cq̄ꝫ pacifice loq̄
Gen. xxxvij. Siles ſauli q̄ nō rectis ocul'
aſpiciebat Dauid. primi Reg. x. ¶ Partē
qꝫ collocat idē Ouidi⁹ li. xi. in ſapoꝛifera
in habitis ſomni domo q̄ cū fatuis virgi
bus dormitauerīt oēs ꝛ dormierūt. ¶ Ab
eodē introducit̄ ps altera in egenā marci
de famis domū. li. viij. Quos auri ſacra fa
mes macerat ꝛ exangues reddit. ſpqꝫ aui
dis faucibꝫ auꝝ hiātes. qꝛ nō implet̄ aua
rus pecunia Eccl'iaſt. v. ¶ Incolūt non
nulli apō ſtatiū. the. li. vij. Ferreas cruēti
martis edes. De quibꝫ dici pt illō. ij. Ma
chab. ix. Bella nutriūt ꝛ ſeditōes mouēt.
Cōtra q̄s pſal. impcat̄. Diſſipa gentes q̄
bella volunt. ¶ Alijs placet ſtrepidula lo
quacis fame domus. Math. xi. Qui cum
athenienſibꝫ ad nil aliud vacant: niſi au
dire aut dicere aliquid noui. Act. xvij. Et
vt Naſo ait. milia rumoꝝ ꝯfuſaqꝫ verba
voluntant. ¶ Demū quod mireris q̄buſdā
in electōne infernalis curialiū furiaꝝ ꝛ ve
re infernalis domus eſt. Metamoꝛ. iiij. et
eneiō. vi. Quibꝫ apta eſt vox illa Job. In
fernus dom⁹ mea eſt Job. xvij. ¶ Poſſem
et in alijs poetaꝝ domibꝫ eccl'iaſticos vi
ros oñdere cū truci poliphemo Eneiō. iij.
Cum ſeuo lichaone metamoꝛph. i. Cū fu
re caco. Eneidos. viij. Cum ſacrilego bu
ſyꝛide. Tragedia Senece p̄ia et vltima.
Cū eſtuante vulcano. Eneidos. viij. Et
in laboꝛinto Dedali Metamoꝛ. vij Cuȝ
ſemiſero minotauro. Et ita de plurimis
tacta morū merita. ſed omittam⁹. Nō eſt
ſobꝛia res in tam vaſta ꝛ tremenda eccl'ie
tempeſtate/operoſe fabuloſa conquerere.
¶ Cōmonuiſſe ad extremū ſufficerit ec
cleſiaſticos viros/dom⁹ ſue neglectores/ ¶ D
vt ſiq̄d in eis paterne virtutis eſt/ ſiq̄d vi
uifici dei. ſiquid ad deū timoris vel amo
ris/ſi vlla deniqꝫ mortis eternorūqꝫ incē
dioꝝ recordatio/ vnuſquiſqꝫ protin⁹ reſi
piſcat redeat accelerer/ audiatqꝫ myſticis
verbis inuitantē xp̄m ad curā huius do
m⁹ precipuā Vade inquit in domū tuam
Dicere xp̄m credito. Noli iuſtū cōtemne
re/dn̄s ſum/quia precipio vade. Luce. xi.
Dicebat centurio dn̄s militū. Dico huic
vade. ꝛ vadit. ¶ Et ſi pudet o hō preceptis
hoīm obedire. ſaltem obediēter pare deo
Dehinc extra ne ſis ſed fungere dato tibi
officio/ꝛ vade in domū tuā Nā oñdit ſm
apl'i ſententiā ep̄m eē domui ſue bn̄ p̄po
ſitū. i. Thy. iij. Exēplo Joſeph q̄ guberna
bat creditā ſibi domū Gen. xxix. Et. ij. pa
lippo. xxix. dicebat Ezechias. Mundate
domū domini patrū veſtroꝝ. Sequitur
Sacerdotes ingreſſi ſunt templū domini
vt ſanctificarent illud. Et vtinam verus
eſſet ſermo iſte etate noſtra/non ita pollu
erent domū domini. ¶ Ad extremū debꝫ
ad hoc allicere proprietatis ratio/quia nō
in eternam ſed tuā domū mitteris. Ob
hoc Geneſis triceſimoſeptio dicebat Ja
cob ad Laban. Juſtum eſt aliquādo vt
etiam prouideā domui mee Et eccleſiaſti
ci debent prouidere vt non fiat dom⁹ oꝛa
tōnis domus negociatōnis Johan. ſecū
do. Ne de domo pie ſanctitatis vere inter
rogetur illud Hieremi. ſeptimo Nunquid

ſpelunca latronum facta eſt domus iſta?
Et alibi Quid eſt q̄ ſeruus meus facit in
domo mea ſcelera multa? Ne inſup male
dictõis illius ſit particeps Ue q̄ opulen/
ti eſtis in ſyon ingredie͂tes pompatice do
mus Hierl'm Amos. vi De quibꝫ Ozee. ix
Eijciam eos de domo mea Per oppoſitũ
bonis iuſtiſqʒ eccl'iaſticis ⁊ domũ eccl'ie
ſm rectã regiminis regulã introeũtibus/
pollicet̃ dominus Iſa. lvi Letificabo eos
in domo orõnis mee/ hic in p̄nti p̄ gratiã
⁊ bone conſcie͂ tranquillitate͂. ⁊ in futuro
per gloriam ⁊ celeſtis domus felicitatem
Quã nob̄ p̄ſtare dignet̃ ⁊c. Amen

Finit ſermo matutinalis

Sequitur collatio eiuſdeʒ ſermonis de reliquis duabus do/mibus ſcilʒ proprie conſcientie/ ⁊ celeſtis glorie.

AD imp̄ialem ſum̄i regis do
mum/ fide͂ter vadimꝰ immu
nitatis egentes: ſi nõ eam de
decoro errore pollue͂tes vio/
lauerimꝰ. violata q̄ppe imu/
nitas. imunitatis locũ ñ relinq̃t Uiolãt ãt
eam q̄ eam quocunqʒ vicio ſordidatã aſ/
ſerũt contra propheta͂tis oraculũ/ domũ
tuaʒ domine decet ſanctitudo in longitu
dine dierum. Quis vnqʒ locus. R. p. dei
electior ſingulariorqʒ domus fuit q̄ʒ Ma
ria/ quam ſi decet ſanctitudo in longitu/
dine dierꝫ: nullus procul dubio vite dies
nulla hora a ſanctitudi͂e ſecluditur Hoc
ipſum pia credulitate confitentes ad hãc
domũ refugij vnanimes occurramus oc/
currentes veneremur/ venerãtes implore
mꝰ/ implorãtes ſalutemꝰ dice͂tes Aue ma
ria Uade in domũ tuam vbi prius
Idcirco tranſſum/
ptionibꝫ metaphoriſqʒ/ predicantes vti/
mur: quatinus noua/ minus faſtidiata va/
rietas ⁊ a cognitis/ ad apprehende͂da ma
gis ignota ſubnectet ⁊ ſubleuet Quia eni͂
nobis (exempli gratia) domus materia/
lis ſenſu quotidianoqʒ vſu manifeſte cogno
ſcitur. p̄ illius ſimilitudine͂ quaſi p̄ vehicu/
lum aliq̄d in occultarꝫ rerꝫ. ſcʒ conſcie͂tie ⁊
glorie cõprehenſione͂/ facilꝰ eleuamur
Hec me cõſideratio p̄mouit/ vt poſt litte
ralẽ thematis noſtrã/ domũ de ea poſtmo
dũ p̄ allegoriã tanq̄ʒ de eccleſia diſſererem
multis quide͂ verbis ſed pro rei magnitu
dine ac etiam dignitate indigniſſimis vel
pauciſſimis. Nunc q2 in me eade͂ cogita/
tio eſt ſicut pollicitus ſum de adeũda. or/
dinanda ornandaqʒ conſcie͂tie domo trã
quillior ſermo tranſcurrat q̄ ad noſipſos
nos reuocet retorqueat atqʒ reuerberꝫ Re
cto ſiquide͂ ordine poſt incitatõem ad re
gimen eccleſie. de exhortatiõe cõponende
conſcie͂tie orditur oratio/ q2 (vt apoſtolꝰ
ait prime thimo. iij.) Si quis domui ſue
p̄eſſe neſcit/ quomodo eccl'ie dei diligen/
tiã habebit.? Eiſde͂ vero verbis quibꝰ
preceptor meus dñs cameracẽſis/ tracta/
tum ſuũ de anima exorſus eſt. incipe vete
rũ tradit autoritas/ diuinũ illud fuiſſe ap
pollinis oraculũ. Noſce teipſum Inde eſt
illud Iuuenalis. E celo deſcendit gnoti.
ſe. auton. figendũ ⁊ memori tradendũ pe
ctore. Huic cõformis eſt perſij monitio.
Tecũ habita vt noris q̄ʒ ſit tibi curta ſup
pellex. Et iterum Nec te queſiueris extra.
Hanc eandemqʒ ſententiã thema noſtrꝫ
ſi ad mores deflexerꝫ inſinuat Nempe q̄d
aliud eſt dicere. vade in domũ tuam q̄ʒ ha
bita tecum. teqʒ ip̄m cognoſce? Sunt
itaqʒ plurimi qui a ſemet longe peregri/
nãtur/ et vt hiſtrionum/ paraſitorumqʒ
mos eſt nullibi rarius q̄ʒ in domo prop̄a
moram faciunt/ nullibi moleſtius Mira
bile dictu. Eos citius in alia quauis regi
one q̄ʒ apud ſeipſos reperies/ modo p̄ cu
rias diſcurſant cum adulatõne/ ambitio
ne detractione/ nunc inter mulierculaꝝ
greges volutãtur cum libidine. frequen/
tiſſime vero inter auri argenti ve cumu/
los incedũt/ ductrice cupiditate nauigãt
Maria/ aera preteruolant/ humi repunt
prout ſtimulantiũ curarum varietas trã
uerſos precipitauerit Qui apud ſe ſi que
ratur illud habebitur Rñſ. prouer. ſepti/
mo Non eſt vir in domo ſua Horum qui
libet vt in domũ ſuam erat nec ſe deſerat/
monendus eſt per vocem chriſti ſalutife/
ram. vade in domũ tuam At quidã for
ſitan oppoſitõnes hominũ/ volunt ine/
pta extortaqʒ appellatõne domũ dici/ im
mo vide queſo q̄ʒ aptiſſima ratione. Me
miniſti opinor que͂admodũ philoſophꝰ
in polit. libro primo capitulo primo cõ/
munitates inſtituturꝰ diffiniuerit domũ

preſtantē ex viri et mulieris ſui quoqꝫ li
beroꝝ ſociali cohabitatōne cōponi. Si
cubi autē ſerui deſint/ bouē eē poſuit pau
peribus pro miniſtro. Et ita ex hac ſocie
tate/ tres ordinat principatus/ nuptialē
inter virū ⁊ vxorē. deſpoticū ⁊ ſeruilem ſu
ꝑ ſeruū. paternū vel regalē patris ad filiū
Singul' poſt hec ſingula tribuit officia.
¶ Nolo autē mihi credas ſi nō oīa hec
eadem in hoīe monſtrauero Si autorita
tem mauis/ pro autoritate eſt Aug. in de
ſpū ⁊ aīa. c. xxxij. Si rōni plus ꝯſentis et
patrē queris: intellectū offero. qui princi
piū origoqꝫ eſt totius ſpūalis propagatō
nis in anima. Si vxorem poſtulas q̄lem
aptius reſpondebo q̃ꝫ ipam voluntatē q̄
inſepabilis ſocia eſt et indiuidua comes
intellect⁹/ ſine quo volūtas/ inualidi nul
lius ve conſilij eſt. et niſi vxorio federe ſe
cum miſceat/ infecunda prole/ ſterilisqꝫ
ꝑmanet. Prolem nūcupo/ affectuū cogi
tationūqꝫ veluti totidē filiorū propaginē
Seruos vero in promptu monſtrare eſt
q̄nqꝫ ſenſus ipos. Circunſpice neqꝫ hos
deeſſe iudicabitur ſi brutalis indomitiqꝫ
corporis naturā attenderis ¶ His ĩtel
lectis non opoſum erit in homine tripli
cem aſſignare principatū Voluntatis et
intellectus adinuicē nuptialis eſt. Volū
tatis ⁊ intellectus ſuꝑ actus ſuos/ pater
nus et regalis. Amboꝝ ſuꝑ ſenſus ⁊ cor
pus deſpoticus et ſeruilis. Vides vt ſu
ſpicor ⁊ ante oclos tuos poſitū habes. q̃ꝫ
decentiſſima ſimilitudine. hoī dū ad ſui
cognitōem mittit/ dictū extitit. vade ĩ do
mū tuam. hoc dicere eſt. Teipm rege. co
gnoſce atqꝫ recogitās iugiter ꝯſidera Va
de inquit ⁊ officiū quod vniuſcuiuſqꝫ ꝑ
noiatoꝝ propriū eſt/ non inaniter exeq̄re
Sciueris quid patrē iubere/ q̄ pacto vxo
rē ꝯuiuere oporteat. qualiter ꝓcreare libe
ros. ſeruis imperare dn̄m/ hoſpites ſuſcipe
¶ A conueniat. ¶ Et in principio ſiquidē ad
materialis exemplar/ ſpūalis fabricanda
domus eſt. atqꝫ vt in baſſo hūilitatis col
locetur tenendū eſt meretricū illud Boe
tij preceptū. Humili domū memēto cer
to figere ſaxo. Quāuis tonet ruinis mi
ſcens equora ventus. Tu conditꝰ quieti fe
lix robore valli. Duces ſerenus euū ridēs
etheris iras. Item tragicū illud in hypo
lito. Non capit vnq̃ꝫ magnos motus hu
milis tecti vel plebeia dom⁹ circa regna to
nat. Et rurſum in hercule furente trage
dia prima. cuius titul⁹ ē. h. f. metro ſecun
do. Hec mea tellus lare ſecreto tutoqꝫ te
git. Certa ſedet ſordida parue fortune do
mus Talē ſibi fabricauerat nauta ille in
ops. ſed ſecurus anuclas de quo Lucā⁹.
Rectorē dominūqꝫ ratis ſecura tenebat.
Haud procul inde domus recto vallo ro
bore fulta. ſed vnico ſterili cannaqꝫ inter
ta paluſtri. Sequit᷑. Securus belli pre
dam ciuilib⁹ armis. Scit nō eſſe caſas o
vite tuta facultas. Paupis anguſtiqꝫ la
res o munera nondū. Intellecta deū. In
tali preterea vitā egiſſe ponit valeri⁹ li. vij
ca. i. ipm aglaum ſophodiū quo q̄uis ar
chadie eſſet pauperrim⁹ apollinis tamen
reſpōſo gigidoꝝ regi opulentiſſimo in
felicitate platus eſt. Et reſpondit mag' ſe
probāre ſecuritatē ridens tugurīū q̃ꝫ tri
ſtem curis ⁊ ſolicitudinib⁹ aulaꝫ Nunq̄d
hanc in habendis edib⁹ modeſtā humili
tatem ceſar auguſtus tenuit. qui domū
ſuam eo ꝙ paulo eminētior eſſet alijs/ co
equauit: De hoc Ouidius in de faſtis li.
vi. Nec paruū hui⁹ rei nobis Xps reliq̄t
exemplū. q̄ nō marmoreas dom⁹ ſed hūi
le pſepiū ſua natiuitate illuſtrauit. Quā
obrē his admonit⁹ obſeruatū habeas ſe
curā tibi ipſi tranq̄llāqꝫ hūilitatis domū
ꝯſtruere. Qui enī altā fecerit domū ſuam
querit ruinā. prouer. xvij. Rō. q: niſi dn̄s
qui tm̄modo hūilia reſpicit edificauerit
domū: inuanū ⁊c. ¶ Poſt extructā hūili ¶ A
tatis domū/ cura reſtat precipua/ ordīare
familiā/ ne dom⁹ ſit/ in qua nullus ordo
ſed ſempitern⁹ horror inhabitat/ fugiēda
qꝫ oīmibus modis a domo diſcordia ſm
pithagoricorū ſententiā/ cuius meminit
Hieroñ. in epl'a ad rufinū. Ad qđ retorq̄
ri pōt illud Areſt. enigma ibidē poſitum/
hyrundinē in domo nō ſuſcipiendā/ id ē
garrulā loquacitatē. q̄ effectrix eſt iurgio
rū ¶ Subinde vt voluntatē intellectus
doceat quaſi maritus ſpōſam neceſſe eſt/
quatin⁹ ea appetat q̄ recta ſunt/ adhibeat
modū deſiderijs/ ⁊ ſe incōſulto velit nihil
Semꝑ memineris/ nō ob aliđ egregiam
Ade domū miſerabili ruina deiectā/ q̃ꝫ ꝙ
vxor ꝯcupida fuit/ ⁊ volūtas ꝓceps/ teme
re ſine intellect⁹ cōſilio pomū viſu decoꝝ
preripuit ¶ Porro/ obuia caute/ ne rito
ſa ſit volūtas. ne aut fumo dom⁹ abundet
aut ſtillicidijs repleat᷑. Alioq̄n abeūdum

tibi eſt/mihi nō credis/dicenti hoc ſapiē/
ti fidem preſta. Quid ſumus ſi petis niſi
ignorantia oculos intellectus pſtringēs.
qua circūſeptus vir ſecū habitat fugit ſe
potius ⁊ horret veluti quandā mortꝫ ima
ginē: Quod Seneca expſſit dicēs. Ociū
ſine litteris mors eſt ⁊ viui hoīs ſepultu/
ra. Dehinc q̇d p ſtillicidia/niſi labiles in
ſtabilesq́ȝ cogitatōes accipimꝰ quibꝫ exa
gitatus intellectus/ad ſeipm rediret ⁊ in ſe
ipſo conſiſtere neq̇t: Rixoſa vero mulier
eſt voluntas improba ⁊ que in ſenſualita
tis naturā pene degenerat. Hec aſſiduis
malaꝝ cupidinū ſtimulis vexat itellectū/
eundēq́ȝ volitionū ac nolitionū mutuo
altercantiū litibus inq̇etat/ vult calcatis
ſpōſi legibꝫ impare prout liber. Intonat
q́ȝ illud ſatyricū. Sic volo ſic iubeo. ſit p
ratōe volūtas. Quid agat tūc intellectua
lis ſenſus/reclamet nō exaudietur/ preci/
piat nō obedieť ⁊ obiurget acerbius ſono
remorſu conſcientie ferieť. Quid igiť reli/
quū ē niſi ſemet e domo precipeť: Nihilo/
minus pſiſtendū eſt viriliter. videbis fu/
rore voluntatis ſedato/ipam dare victas
manus/lugere cōmiſſum. veniā vltro im
precari. Et q̄ꝫuis receſſum pares/ ſponte
reuocabit ingēs illō creuſe ad Eneā: hāc
primā tutare domū. Eneiō. ij. Ita tū niſi
obſtinata ſit/ac in reprobū ſenſum data/
tum etiā monenda eſt/tum coarguēda/et
ne talia pſumat in poſterū legibꝫ coercen
da. ¶ At altera ſupeſt intellectui ſolicitu
do/ſeruos ꝯpeſcere. ⁊ nequādo dn̄ationē
vſurpent/ſtudioſiſſime pͧuidere Itaq́ȝ ef/
frenes ſunt cōtumaces ſunt/ ingratiſſimi
ſunt/cōfeſtim vt dn̄m ſuū eis beniuolum
indulgentēq́ȝ ſenſerint/exaliunt Repente
dn̄m propriū diſcerpūt vt canes ſui Me
tamorph. iij. atq́ȝ eū indigniſſima tyrāni/
de premūt/verūq́ȝ experieť illud ſapiētis.
Qui delicate a puericia nutrit ſeruū ſuū.
poſtea ſentiet eū contumacē Prouer. xxix
Et ibidē Inimici homis domeſtici eius
Quāobrem eos ſi renitētes ſint/ bonarū
cōſuetudinū arceat cōpedibus et inertes
aſſiduis exercitatōnū verberibꝫ vrgeat ¶
Quotidie inſup ſemel ⁊ amplꝰ/precipue
hora nocturne quietis/cum te lectus ſu/
ſceperit/ponat intellectus cum eis quaſi
cū ſuſpectiſſimis diſpēſatoribꝫ/rationem
Nullū hoc precepto ſalubrius/ nullū vi/
ro preſertim xp̄iano efficacius poteſt eſſe

Quod ſecum ſe facere ſolitū/ipſe Senec.
iij. refert de ira. Interroget intellectus in
tribunali mētis ſedens a ſingulis/ cur ſic
aut ſic/tali in loco/tali in tempe geſſerint
cur ſic viderint/ſic audierint/tetigerit/ lo/
cuti ſunt: Puniat mala p timorē carnifi/
cem/p increpatōeȝ errata corrigat/p amo
rem bona coronet/ ⁊ quid deinceps age/
re a quibꝫ ſubtrahere ſe debeant. iterꝫ ⁊ ite
rum vehemētiſſime cōmoneat. ¶ Ita dū
ad ſeipm nocte ſaltem redieris verificeť il
lud Virgilij Eneiō. vij. Ipſe domū ſera/
q̄ꝫuis ſe nocte ferebat. Hoc pacto tecū mľ
ta loq̄ris vt pcipit. tū caue ne male loq̄ris
Hoc modo apud te corā deo cauſam tuā
ages accuſator tui ſeueriſſimus Idemq́ȝ
verax teſtis ⁊ iudex equiſſimus. ¶ Ages
autē hoc vigilātiori ſedulitate ſi auribus
tuis ſemp inſonare putaueris illā vocē p/
phete ad Ezechiam. Diſpone domui tue
quia morieris tu ⁊ nō viues Iſa. xxxviij.
O q́ȝ vtilis prorſus recordatō. ⁊ q̄ in pro
ſperis ſimul ⁊ aduerſis/hominē ſancto ti
more pauidum. ⁊ quod amplius eſt libe/
rum efficiat/et mundi cōtemptorē. Faci/
le inquiť Hiero. contēnit omnia ⁊c̄. ¶ O
q̄ꝫ felix ſomnꝰ iſte erit altus liber ⁊ trāquil
lus/poſt huiuſmodi recognitōeȝ ſui. Ani
ma itaq́ȝ tanq́ȝ in ſinu iaceat dei. ſecura p/
ſiſtet/reiectis fedorū demonioꝝ ampleri
bus Nam totiens inter abominādos am
plexus diaboli anima dormit. quotiens
peccati mortalis conſcia impenitēs req̇e
ſcit. ¶ Demane vero intellectus/ipſam
oculatiſſimā pͧuidentiā cum memoria in
ſpeculam mittat. que diligenti prouiſiōe
ac ſolerti omnia occurrentia examinet at
q́ȝ denūciet. ne quid inopinatū ne q̇d ſu/
bitū/ne quid impremeditatū ſurrepēs cō
turbet/aut ne p inſcientiā vtilia ṗtermit/
tat. ¶ Porro ipſi voluntati quā ſpōſam ¶ R
hominis in domo poſuimus/ hec obſer/
uanda erunt. fides thori/et caſtitas inte/
gerrima/cōſideratioq́ȝ ſemitaꝝ domꝰ ſue
prout inter mulierꝫ fortis preconia a Sa
lomone poſitum eſt. Suſpectos habeat
omnes tentationū malarūq́ȝ cogitationū
introitus/cetus adulteroꝝ atq́ȝ latrunculorū inſidias. Si pulſauerint fores ſi fe/
neſtras impulerint/confugiat ilico ad in
tellectū/et eo inſcio et inconſulto/nullos
ſuſcipiat Si alloqui blande ceperint/ob
ſurdeſcat. Sirenes ſunt/ſuā cātu ſopiūt.

vt demergant/ſi ſuos petāt amplexus/ ci
to reijciāt.latronū morē gerunt:amplexā
tur vt perimāt. Si blanda frōs ꝛ ſuauis
pretendit/nō confidat/ arrident vt irride
ant. Si promiſſa promiſſis accumulent
nō credat. Quotidianū eſt puerbium.ma
gni ſponſoris/ rara vt plurimū fides eſt.
¶ Ceterū ſi fallaciter ſenſimq; obrepe aut
vi palam irruere conētur hmōi temptatō
nes/a ſe cōtinuo virili aīoſitate aut depel
lat aut diro vultu ꝛ acribus verbis incre/
pet dicēs. Seorſum vos maligniſſimi ſe
ductores nil mihi vobiſcū. Abite hinc p/
cul cū dolis veſtrꝭ/veſtriſq; fraudibꝫ.qm
intus vos ꝛ in cute noui.ſcio certe q̄d q̄ri/
tis meā quippe pſtitutōem/meā infamiā
meā deniq; mortē. Et hec ego patiar mi/
ſera/non faciā hercule/nō vobis aſſentiā
Quāobrem auolate celeriter/aliā querite
ſi poteſtis/quā veſtra blandimēta ꝛ male
ſuaſa verba/ illaqueent.que veſtris credu
la ſit lenocinijs. Me interim ſinite. quia
nō ſum quā putatis.aut que veſtro digna
ſum ludibrio. Hac ꝛ ſimili voce vtat vo/
luntas ſponſa/aduerſus temptatōnū ma
lariūq; cupidinū inſultus Caueat ne coꝝ
vinculis ſe ligari aut maibꝫ prendi ſinat/
vel facibus ſuccēdi. Obnitat totis cona/
tuū neruis/ impetui prio. memor tragici
illius in hypolito.qui blandiendo dulce
nutriuit malū/ſero recuſat ferre qđ ſubijt
iugū. Sciat preterea q; femina/mollit et ſe
mi plene negans/petere docet ꝛ ammonet
Feliciſſimā prorſus voluntatē dixerim.ꝛ
beata glorioſaq; prole fecundā/q̄ ſe forni
carijs hmōi ſuggeſtionibꝫ nō immiſcue/
rit.infeliciſſimā vero ſi talibꝫ ſeipſaȝ expo
ſuerit pſtituendā.q2 infauſtiſſimos mon
ſtruoſiſſimoſq; ꝛ vipereos peccatorū fet⁹
gignet/in parentē ſuā armatos. ſicut leo/
nē ſupbie/luxurie porcū/canē inuidie/et
ita de ſimilibꝫ/p que cruciabit/ lacerabit.
perimet ¶ Ad vltimū corpus tuū qui eſ/
ferus bos eſt/domab pui debiſq; ne ocio
torpeat. Maligne nature eſt/abunde ſua
uiterq; paſtus recalcitrat. Impinguatus
excutit iugū ꝛ vehiculū.ſeſſoreq; deijcit.
S ¶ Audiſtis q̄bus ſtudijs dom⁹ ꝓpria regē
da eſt/quibꝫ exercenda diſciplinis. quan
q; faſtidij timidus multa preterea. Nunc
q̄d extra te vagabūdus incedis: Precur/
re prior in domū tuā Eccli.xxxij.ꝛ temet
a cōmuni hominū ſtulticia exime.de qua
Hieronī.ad Sabinianū Solemus mala
domus noſtre ſcire nouiſſimi/ ꝛ liberorū
atq; ꝯiugū vicia/vicis canētibus ignora
re Ita eſt/aliene dom⁹ curioſi ſum⁹/ negli
gentes noſtre Vicia idcirco noſtra vltimi
ꝯgnoſcim⁹. hinc irridemur. hic nob pla/
cētes.fabula pplo ꝛ riſus efficimur Quo
cōtra bene iubet perſius (vt premiſi ꝛ re/
peto) Tecū habita.ꝛ noris q̄ȝ ſit tibi cur/
ta ſuppellex.quantū ſcȝ a virtutū poſſeſſi
one vel perfectōne deficis ¶ Vade igitur
in domū tuam ꝛ cum paralitico ſurge per
cōtritiōem. tolle grabatū peccatorū. p cō
feſſiōem et per ſatiſfactōem In domo tua
vigilans.oranſq; permane.illic expecta.
ꝛ cū aduenerit dn̄s ꝯfeſtim apias ei Sto
inquit ad hoſtiū ꝛ pulſo.ſi q̄s audierit vo
cem meam ꝛ aperuerit mihi ianuā/ introi
bo ad illū.et cenabo cū illo.ꝛ ipſe mecum
apocalipſ.iij O miſerrimū te.ſi abierit.ſi
nō tanto hoſpiti feſtinabūdus occurrerꝭ
ſi nō inuitaueris dicēs. Mane nobiſcuȝ
dn̄e qm̄.ꝛc. Nec modo inuites/ſed violen
ter (vt ſic loquar) trahe. verecūdus eni ho
ſpes eſt/vult compelli ¶ Quo itroducto
ſerui certatim domū exornent/nulle repi
antur irarum aranee.nullus cupiditatis
puluis/nulle canthaꝝ rixarū aut curarū
mordaciū/clamores audiātur. Sꝫ r vbor
tanq; vitis abundās in lateribꝫ dom⁹ tue
cū liberis tuis/bonis ſcȝ affectōibꝫ/in oc
curſum culta feſtiuaq; pcedat. Sternat
domus tapetis bonarū cogitationū.virē
tibus herbis bonarū opationū ſpargat.
ꝛ omnibus deniq; ſanctoꝝ deſiderioꝝ flo/
ſculis pulcerrime diſtinguat Ponat men
ſam pietas/autoritatiuā ſellā obedientia
focum caritas accēdat/miniſtret fides cā
delabrū.ꝛ lectum contēplatio ſubſternat.
linteamina vero vt pura ſint abluantur a
contritōne.a confeſſione ventilanda aeri
exponātur/quoſq; demū exiccabit ſatiſfa
ctio. Nec omiſſum ſit illud quod de pale/
mone ꝛ baucide/deoꝝ hoſpitibꝫ Naſo ait
Metamor.vij. Sup omnia vultus acceſ/
ſere boni/hilarē eni datorē diligit deus.ij
Corin.ix. Rependet nō dubita vicē deus
ab eo q; audies. Hodie huic domui ſalus
facta eſt Luce.xix. Et ſi verecundū te ex di
uitiaꝝ carentia proſpexerit/ compellabit
te iiſdem vocibus quibus euander Eneā
Aude hoſpes cōtemnere opes ꝛ te quoq;
dignū finge deo. Que iſta dignitas: Rp.

quanta ſublimitas eſſe hoſpitē diuinita-
tis? Ita fit tamē ſi domū noſtrā nō deſe-
ruerimus/ ſi attēto ſtudio excoluerimus.
ꝙ nec gentilis poeta ſiluit ſtati⁹ thebaið.
xij. Nulli cōmiſſa metallo/ forma dei: mē
tes habitare ⁊ pectora gaudet. Propterea
patris ſapiētia xp̄s Ihs cui⁹ delitie ſunt
eſſe cū filijs hoim. Sap. viij. Unūquēq̄
noſtrū hodiernis verbis hortaꝛ. monet. i-
perat. vt parat⁹ ſit/ ⁊ eoꝝ que extra ſe ſunt
curā deſerat ſuperfluā. Uade inq̄t in do-
mū tuā quod fuit thema. Admonere pu-
tes xp̄m/ quid ſtas ſcrutās villas ⁊ rus/ eri
pe te velociter et vade. i. Reg. xxvij. Uade
pacifice i domū tuā. Quia ſicut auis trāſ-
migrans de nido ſuo varijs ꝑiculis expo
ſita eſt/ ſic vir qui relinq̄t ſuū locum Pro-
uerbioꝝ. xxvij. Scd̄o q̄d ſtas periturus/
tuam pete alacriter domū Deuterō. vi. Me
ditaberis ſedens in domo tua. quēadmo
dum helizeus ſedebat in domo ſua. Se-
dendo enim ⁊ quieſcēdo ſm̄ phm̄/ anima
fit prudens. Quidā vero nō in domo ſed
in monumētis manent. Luce. viij. q2 in-
ter obſcena viciorū cadauera volutātur.
Tertio quid extra ſtas te viſurus domū
intra ſagaciter tuā. Exodi. xvi. Maneat
vnuſquiſq̄ apud ſemetipm̄ nullus egre-
diaꝛ de loco ſuo. Hec tanta de domo mo-
rali hominis ꝑcepta ſint.

¶ Tunc de adeūda iuxta anagogiā
beatifice dom⁹ habitatōne/ quar-
tam ⁊ hāc ſupremā orōnem texu
ri ſtilum admouim⁹. et eam finire patimi
ni precor/ finis eſt/ equā animi tolerate
Uade in domū tuam. Homo viator. ho-
mo terre incola/ homo qui ꝑegrinans nō
habes hic compoſitā ciuitatem vel domū
manētem/ ſed futurā inquiris. Eya rum-
pe morā. fugam ꝑcipita/ non in via termi
num nō rapidis in fluctib⁹ portū conſti
tue/ properat curſu vita citato ait tragic⁹
ſolq̄ in occaſum volucer ruit/ ⁊ negligis
tu tamen diſſimulas/ et medio in itinere
ſtratus iaces. vbi ſi te vicina dire mortis
nox occupauerit/ hercle periſti. ⁊ de te tua
q̄ ſalute actum eſt. Age cur ceſſas? Qua-
re feſſi debilitatiq̄ viatoris inſtar lentus
vadis ¶ Sed agnoſco. paraliticus es. et
dum niteris ſurgere/ in molimine primo
relaberis. Tui equidē pars vitiata eſt/ par
tem humor nimius carnalitatis paralyſi
mortificauit. Nimirū ſi progredi nō va-
les/ tractus ad varia et tibimet oppoſitus
Uult inquit/ ſapiens/ ⁊ nō vult piger. Nā
dum viuida pars volūtatis diuinorū ca-
pax/ ſurſum erigitur. a parte ſenſualitatis
emortua deorſum trahiꝛ. ⁊ in ipſo conatu
humi ꝑcliuius deprimiꝛ. Notate compa
tionem Uirgilij quinto eneið. propriſſi
mā. Quali ſepe vie deprenſus in aggere
ſerpens. Erea quem obliquū rota trāſijt.
aut grauis ictu. Seminecē liquit ſaxo la
cerumq̄ viator. Ne quicq̄ longo fugiens
dat corpore tortus. Parte ferox/ ardenſq̄
oculis/ et ſibila colla. Arduus attollens/
pars vulnere clauda/ retentat. Nexantem
nodis/ ſeq̄ in ſua membra plicantē. Hec
ille ¶ Sperādum tamen eſt tibi. conſule
⁊ plenā fide ante xp̄i pedes expoſitus. ſpi
ritualē ideoq̄ nequiſſimā paralyſim mi
tigari pete. Etenī liberari penitus/ nō eſt
preſentis vite. niſi quib⁹ rariſſime admo-
dum cōceſſum eſt. Dehinc exurge dupli-
ci amoris timoriſq̄ ſtimulo ꝓſſus: ſpe
ſalutis hilaris. ⁊ alacer caritate ac vade de
virtute in virtutem/ donec videas deum
deorū in ſyon/ que domus eſt beatitudīs
ſempiterne. ¶ At vero fortaſſis vt verbo
Boetij vtar velut ebrius quo tramite do-
mū reuertaris ignoras/ quo duce iter ar-
ripias/ ⁊ ad ſupremū qualē in domo quā
queris conuerſatōem habiturus exiſtas?
Neſcis vero horū trium noticiā. ſi nō pi-
geat aduertere pauc; edocebo ¶ Et q̄uis
non alienū a propoſito eſſet lactantij ver-
ba ponere/ ſexto inſtitutionū de limite: bi
no/ ſalutis ⁊ interitus/ cōmodius reticere
iudicans. Hoc moneo vt verū ducem et
vnicum habeas deum/ quemadmodū de
populo iſraelitico in promiſſionis terrā
proficiſcente legitur. ꝙ dominus ſol⁹ dux
eius fuit/ et propheta inſinuās ductoris
huius vtilitatē poſtq̄ dixerat. Domie in
voluntate tua deduxiſti me/ ſubiungit/ et
cum gloria ſuſcepiſti me. Illius quidem
ducere eſt ad quem ſpectat eterne domus
glorie. ¶ Hoc duce carpe viam/ nō quāli
bet ſed quā propheta nō modo iuiſſe/ ve-
rum etiā cucurriſſe gratulabaꝛ dicēs Ui-
am mādatorum tuorū cucurri/ cōformi-
ter ad ſequens iuſſum chriſti. Si vis ad
vitam ingredi ſerua mandata. Math. xix
Ab hac via q̄ſquis aberrauerit duce abie
cto/ per abrupta vitiorum/ per lubrica/ ꝑ
petroſa/ per tenebroſa/ in inuia. et non in

via.laxatur.impingitur.in baratri ꝑceps
ad vltimū deijcitˀ.ab illa domo ꝙ lōgiſſi⸗
me raptus.de q̄ precipit xp̄s dicēs Vade
in domū tuā. ¶ Verū quo pacto via᷑ mā
datorū pagrabitur.ſi nō agnoſcatˀ: Quē⸗
admodū cognoſcetˀ niſi ꝑſcrutetˀ: Quali⸗
ter deniꝙ perſcrutabitˀ niſi ſcripturis hu
iuſmodi mandatorū expſſiſſimis animꝰ
accōmodetˀ: Quāobrē propheta in pſal
mis plurimis/tamen ſingulariter in illo.
Beati immaculati in via.aliō nihil agere
videtur ꝙ aut orare itellectū vt diſcat mā
data ſua.aut beatos appellare q̄ mādata
eius ſcrutātur ⁊ exq̄runt. Unde beatū vi
rum deſcripturus primū opus tam ꝑcla
riſſimū poſuit ꝙ in lege domini fuit volū
tas eius meditabitˀ die ac nocte. Et alibi
Beatus homo quē tu erudieris dn̄e.⁊ de
x lege tua docueris eū ¶ Quis error.immo
quanta dementia eccl'iaſticorū pegrinoꝝ
in domū beatitudinis (vt aiunt) vadenti
um.qui ob lucroſas adinuētiones hoim
mandatorū dei ꝑſcrutationē deſpiciuntˀ:
Apud quos nō animaduertitˀ ⁊ animad⸗
uerſa cōtemnitur/chriſti autoritas dicen
tis. Sine cauſa colūt me/docentes man⸗
data hoim ⁊ doctrinas. Math.xv ¶ Re⸗
ſpondeāt velim eccl'iaſtici viri/ ſacre ſcri⸗
pture deſertores/q̄lem ſibi in ſua pegrina
tione viā delegerint. ¶ Si ſeipſos ſuam
ꝙ prudentiā.fallūtur:ſapiētis dogma re⸗
linquentes. Fili ne innitaris prudentie
tue Prouerbioꝝ.iij. Et ibidem.xiiij. Eſt
via que videtˀ homini iuſta.nouiſſima eiꝰ
ducūt ad mortem. ¶ Si ceterorū adinuē
tiones hominū conſectātur/parū prudē⸗
ter/ne dixerim inſipiēter agunt. Neꝙ eni
leges aut humane traditiōes quecūꝙ/ad
ꝑſpiciendā domus eterne viam ſufficiūt
Alioquin aliā fruſtra daret legē deus/hu
mana ratōe ſuperiorē Affirmo qui oppo
ſitū aſſerunt errant.⁊ in pelagianā here⸗
ſim palam incidūt. Ex ſi quis diu ſolerter
ꝙ indagauerit quātam de via mādatorū
dei noticiā obtineāt.tales ſolis hoim ad⸗
inuentōnibꝰ perſcrutādis deditj/de fide/
de peccatorū diſtinctōne ⁊ quantitate/ ſi⸗
ue de beatitudīe ⁊ ceteris/puto mecū in ħ
immo cū veritate aſſentietˀ ¶ Si viā mā⸗
datorū dei vt debēt erigūt/ reddāt nobis
rationē/cur nō ea ꝑſcrutātur potiuſꝙ hu
mana. Vani homīes promptā in ore ha
bent ex Oratō reſpōſionē. O ciues ciues
querenda pecunia primū/virtus poſt nu
mos. Manet inſup alta mente repoſitū il
lud Ariſto. Melius eſt paupem ditari ꝙ
philoſophari. Voces iſte. R.p. nō eccl'ia⸗
ſticorū ſunt/ſed agreſtium hominū/terre
niſꝙ inhiantiū. Eſto excuſet quoſdā vt⸗
cunꝙ/pauptas. Neꝙ eni omēs damna⸗
mus/theologiā nō ſtudentes.vt mercato
res.artiū mechanicarū artifices. Itemꝙ
alios plurimos. Sed interrogo q̄d eccle
ſiaſticus reſpōdebit:qui beneficijs copio
ſe ditatus eſt.aut q̄ aliunde diues/benefi⸗
ciari deſideratˀ: q̄d religioſi ampliſſimis
redditibꝰ locupletati:quid poſtremo om
nes quos alia vrgens decētior occupatō
nō detinet/quorū nō eſt tantūmodo ſe ſꝫ
alios in viam mandatorū dei deducereˀ:
Et cum ratōem afferre eniſi fuerint an ta
lis ſit que eos graui culpe non cōdemnet
ipſi viderint/fateor nō video. Hoc vnū vi
deo/tutius ſalubriuſꝙ ⁊ viris eccleſiaſti⸗
cis dignius eſſe theologie ſtudiū atꝙ abſ
ꝙ ſuſpitōe cupiditatis modice fidei et ꝑ⸗
ue ſpei remotꝰ. Et certe/alia nulla vt iſta
ſcientia/eſt hominū directiua incitatiua⸗
ꝙ ad ſanctos mores/viciorū coercitiua ⁊
ad ſuā felicitatis domū cōpendioſiori tra
mite perductiua. Non aſpernandū eſt te⸗
ſtimoniū Eccliaſt.xxiiij. Qui opantur in
me/nō peccabūt/qui elucidant me vitam
eternā habebūt. Odiū ergo ⁊ raritas per⸗
ſcrutantiū legem dn̄i/ ſignū eſt paucitatꝭ
ſaluandorū et modice fidei/ in multis ec⸗
cleſiaſticis rectoribus.⁊ nō tantūmodo ſi
gnū ſed cauſa etiā ¶ Quo ꝯtra hoc interi
grande ſolaciū eſt abiectiōi ⁊ inopie theo
logorū/ꝙ ſalutis viā noſcunt ꝙ deū ducē
aſſidue in via pegrinatōnis ſue loquentē
audiunt. Vetus nanꝙ Laberij prouer⸗
biū eſt in ſaturnalibꝰ a macrobio poſitū
Comes facūdus in via.p vehiculo. Et q̄s
eſt deo in ſacra ſcriptura loquente comes
facūdiorˀ: Et hoc nō parui exiſtimabat ſa
piens. Sapientie.viij. Erit allocutio co
gitatōis et tedij mei. Et infra Intrans in
domū meā requieſcā cum illa. Non enim
habet amaritudinē cōuerſatio eius ⁊c. ¶
Ceterꝫ ꝙ preclara hominis laus eſt q̄ ve⸗
re dicere poteſt apud ſemetipm pro laude
ſua illud quod dicere luciliū Seneca mo
nerat de naturalibꝰ queſtionibꝰ lib.x. Ego
liberalibꝰ ſtudijs me tradidi ꝙuis paup
tas alias inuaderet ⁊ ingeniū obduraret/

vbi pſens ſtudij preciũ eſt ad gratuita carmina defleri me ⁊ ad ſalutare ſtudiũ me cõtuli. ¶ Intellexiſti arbitror quis tibi in tuam felicitatis domũ vadenti/ dux ſeqñdus eſt/ quia dñs ſolus nõ mũdus qui cecus eſt. nõ diabolus fraude plenus. non brutalis appetitꝰ peſſime laſciuiẽs petulans atqꝫ diſſolutus. Aduertiſti preterea qualis via vadẽda tenendaqꝫ eſt. q2 mandatorũ dei. nõ via hominũ humanarum ve adinuentionũ. Felicẽ te/ ſi credideris. me autẽ in dño gloriabundũ ſi orans exorauerim. Ac ſi effeci/ magna documẽtorum faſce liberatus ſum. Nam de reliquis modo videlicet ambulandi. de hoſpitij ſocietatiſqꝫ electõne. de vie tolerantia ⁊ ſimilibꝫ ſcrutatio mãdatorum dei/ te reddet prouidũ ſagacem doctiſſimũ. ¶ Poſtremo illõ vnũ de domus in quã vadis conditõne/ pſuaſum habeto. Illã niſi auro gẽmis ve radiantibꝫ/ ſed materie celeſtis pcioſitate eſſe compoſitã. Cuius incole/ nõ gule/ nõ voluptatibus carnis ve illecebris vacãt. Etenim domꝰ talis porcorũ eſſet nõ hominũ. Cur ita? quia homo qui dicit preſtãtiſſimã hominis naturã eam ſupra porcinos affectus nõ collocat neqꝫ nobilitat. Quo pacto? Quia ſi vocẽ porco preſtiteris. nõ aliud ab iſtis p ſumma iocũditate reqret. Qualis ergo beatorũ felicitas eſt? ſanctiſſima prorſus iocundiſſima ⁊ digniſſima que in opatiõe optima/ optime potentie reſpectu obiecti optimi que deꝰ eſt reponitur. Que operatio optima eſt? Cõtemplatio diuinitatis intuitiua cũ quietatiua eiꝰ fruitiõe. Que optime hoĩs potentie? Intellectus ⁊ volũtas. Quãobrem? Quia ipſe nos ſup bruta ſole eleuãt ⁊ dei capaces efficiũt. Quid de potentijs ſenſitiuis Nũquid ſaltem ipſe voluptatibꝰ pfruent proprijs in obiectis? Minime. Que ratio? Prius eni aquã igni copulabis ⁊ incompoſſibilia chimere mẽbra cõpones. qꝫ cũ voluptate felicitatẽ conſocies Quare ſic? Guſtato quippe ſpiritu deſipit omĩs caro. Quare neceſſe eſt/ ſupiorũ potentiarũ delectatõem/ illã que inferior eſt extinguere/ qm̃ in eis ex ſupiorũ felicitate/ incompabiliter amplior qꝫ ex eorũ obiectis proprijs accreſcit iocunditas. Ex quo videri poteſt maiorẽ eſſe delectatiõem in ſenſibꝰ beatorũ/ qꝫ ſit dolorũ acerbitas in corpe damnatorũ. ¶ In hoc autẽ loco grauiſſime inculpãdus eſt Auicẽna qui. ix. metaphi. ſue vltime poſuit qꝫ ſapientibꝫ theologis/ multo magis cupiditatis ſit ad cõſequendũ felicitatẽ aĩarum q̃ eſt ↄiuncta prime veritati qꝫ corporũ. Ab illo tamen porcino machometi ſui paradiſo nõ ſeqſtrauit ſententiã. Te autẽ interrogo vir diſciplinar ⁊ phica eruditõe plenus. ſi hoĩes immortales/ eſu ⁊ potu delectabũt in ore Fateris. Eſurient ergo ⁊ ſitient neceſſe eſt et tãto intẽſius quãto eis intenſiores tribuis delectatões. delectatio enĩ ꝓportõnatur appetitui. Quod ſi ita eſt comedere et bibere amplꝰ cõueniet. Ventres idcirco incompabiliter capaciores ⁊ turgidiores qꝫ nũc habere fieri qꝫ ſine terminatiõe augmẽtũ ad qȯ ordinat comeſtio. Et pudet et dicam/ egeſtiones inſup fetulentiori cumulo in illa beatitudinis domo cõgerere oportebit. ¶ Denuo. ſi virgines plĩmas habet vnus vir. cur nõ plurimos ſimilit viros mulier vna? Que ſi generẽt/ immoderatiſſime erit filiorũ procreatõ Si a generatiõe vacant. pari modo a libidinoſa copulatõne. alioquin illic et nature ordo pruerteret/ q̃ ex illa exigit copula/ generatõnem/ et impotẽtia ſue virtutis generatiue cõuincitur que appoſitis omĩbus ad generatiõem futurã ſufficientibꝫ illic ſuo caret effectu ¶ Porro reprobatõe indignũ iudico/ qꝫ angelorũ felicitatẽ/ in coquorum pincernarũ ⁊ proſtibulorũ ſcortorũqꝫ officia redigitis. Quanto rectius eſt hoĩes ad ſimilẽ angelorũ felicitatẽ ſublimãdos aſſerere cũ chriſto dicẽte/ in reſurrectõe neqꝫ nubent neqꝫ nubent. ſed erũt ſicut angeli dei Math. xij. ¶ Et vbi inqes erũt ſicut angeli? In illa equidẽ beatitudis domo/ ad quã pegrinatio noſtra tendit/ ad quã niſi infeliciſſimi ſumus ⁊ in mala hora progeniti/ totã vite labentis viam totã anime intentõem ordinamꝰ. ad quã inuitat xp̃s quelibet qui ſalutẽ affectat ſuam. Vade inquit in domũ tuam. q̃ fuerũt. ⁊c̃. ¶ In q̇bus verbis arbitret quilibet xp̃m ad ſe ſermonẽ hunc dirigere. vade citius ne torpeſce. vade letus ne paueſce per ſalutis ſemitas. Pro primo. primi Regũ. ij Feſtina velociter ne ſteteris. Et puer. vi. Vade o piger ad formicã et conſidera vias eius ⁊ diſce ſapientiam. vt videlicet pigritiam ignauiamqꝫ deuites. Pro altero imitare philippum vel eunuchũ qui ibat

gaudens p viam ſuã. Actu. viij. Et pphe/
tam audi canentẽ. In domũ dñi letantes
ibimus. ¶ Deinde ſcdo. In domũ hanc
accelera. In domũ hanc ꝓpera. vbi nulla
calamitas. In illã itaqꝫ domũ cuiꝰ ſi no/
men petis rñdet Jacob Geñ. xxv. Nomẽ
loci illius domꝰ dei. Et. xxviij. eiuſdeꝫ Ue
re non eſt hic aliud niſi domꝰ dei ꝛ porta
celi. Si eius conditões ꝑquiris. opulẽ
tiſſima eſt. in ps. Gloria et diuitie in do/
mo eius. Rurſus ſpecioſa eſt Ob hoc ps
Dñe dilexi decorẽ domus tue Porro lau
dibus inſonat. in ps. Beati qui habitãt
in domo tua dñe. ꝛc̃. Deniqꝫ omnẽ homi
nis appetitũ ꝑfecta ſatietate delectat. In
ps. Inebriabũtur ab vbertate domꝰ tue
et torrente voluptatꝭ tue potabis eos. Et
iterum. Replebimur in bonis domꝰ tue.
¶ Finaliter tertio tuaꝫ pete manſionẽ. tu
am pete portiõem que eſt felix paternitas
vt ſcꝫ manſio tua ſit in domo eterne retri/
butõnis cum pſal. Unã petij a dño hanc
requirã vt inhabitẽ in domo domini. ꝛc̃.
Portio quoqꝫ in terra viuentiũ/ quã nos
adire proſpero imperturbatoqꝫ curſu/ pre/
ſtet ſummus illa in domo paterfamilias
dominꝰ noſter Jeſus xps Amen ¶ Finis

¶ Sermo eiuſdeꝫ de omnibus ſanctis.

Exultabunt ſancti in gloria.
letabũtur in cubilibus ſuis
Originaliter pſal. cxlix. Col
letantibꝫ ſanctis ꝛ exultãtibꝫ
in gloria. Quid ſupeſt (o do
ctiſſimi viri patres ꝛ fratres) niſi ſatagere
talem habere deuotionẽ/ vt eis intercedẽ
tibus ad eorũ ꝑuenire mereamur ſocieta/
tem. quoniã nõ habemꝰ hic ciuitatẽ ma/
nentẽ ſed futurã inq̃rimus. Ex ſi naturale
eſt exulibꝰ a patria ſua/ ꝙ neſcio que dul/
cedo cũctos allicit ſermonẽ de ea ꝛ freq̃n/
ter facere ꝛ cupidius audire: nos a tali pa
tria tales exules. nõne multo amplius id
ipm agere natura ſtimulante cõpellimur
Suſpiremꝰ igitꝰ ad celeſtia vt ibi noſtra
ſint corda vbi vera ſunt gaudia/ vbi ciues
ſanctoꝝ habitant et domeſtici dei/ preſto
lantes aduentũ noſtrũ/ et ad adiutorium
promptiſſimi/ tãtũmodo nõ obſurdeſca/
mus vocãtibus/ nõ repellamꝰ adiutores
adeamus potiꝰ illuc deuotõis pedibꝰ In
terpellantes in primis te reginã celorũ. te
dominã angelorũ/ qua aperiente pro no/
bis os illud benedictũ/ os plenũ gratiaꝝ
protinus orabũt ſancti/ ſancteqꝫ omnes
Quibus in ꝯmune orãtibus/ quo pacto
formidabimꝰ de repulſa? Eya aduocata
noſtra/ illũ os glorioſiſſimũ ꝑ nobis ape
ri ad orandũ/ queadmodũ in hac die ſo/
lennitatis ꝛ leticie noſtra aperimꝰ ad te ſa
lutandũ dicentes. Aue gratia plena ꝛc̃. ¶
Exultabũt ſancti in gloria / letabũtur in
cubilibus ſuis Collaudaturi ſanctos ſan
ctasqꝫ oĩs/ vt ꝛ debitus eis honor fiat a
nobis/ ac viciſſim ſua nos interceſſio ad/
iuuet. vt demũ ad imitandũ eos / ſua nos
exempla alacriores efficiãt (Iſte enĩ tres
ſunt pñtis inſtitute celebritatis rõnes)
proponimꝰ verbũ prophetici carminis.
Exultabunt ſancti in gloria letabũtur in
cubilibus ſuis. ¶ Et quidẽ ipſe phus in
experientie naturalis ſchola verſatus/ tra/
dit in rhetoricis ꝙ delectatiõeꝫ oĩa pro
ſequũtur. et gratia ipſius delectari/ appe/
tunt delectari. nec ſemel in hãc cadit ſentẽ
tiam. Nihilominꝰ idem duas leticie vl' de
lectatõis ſpecies cõdidit Unã que eſt ſtu
dioſorũ. puram. laudabilem. tranquillã.
diuturnã. Hic eſt illud ꝙ phia admirabi
les habet delectatões firmitate ꝛ puritate
Alterã dat que a vitioſis vitam pecudũ
eligentibus inq̃ritur. et hec feda/ turpis/
inq̃eta/ breuis/ nocitura/ qualis fuit ſar/
dinapali. ¶ Hanc leticiarũ varietatẽ/ lo/
cis plurimis ſcriptura ſacra nõ ſiluit. Le
tamini inquit iuſti in dño/ ecce bonã leti
ciam Audi malã: In maleficijs ſuis letifi
cant regem. Et talia ſine numero poſuit
ſacra ſcriptura. Duo proportionabilr̃ cu
bilia eadem ſacra ſcriptura cõdiſtinguit/
prohibẽs vnũ per os pauli. Non in cubi
libus inq̃t et impudicicijs. Duo ꝑlecto
verbo/ lumen eccleſie. Auguſtinus cõuer
ſus eſt. Laudat alterã in canticis dicens
In cubilibus ꝛ in hortis aromatũ Habꝫ
quippe leticia ꝛ exultatio vicioſa/ probro
ſum vitioſumqꝫ cubiculũ. ſancta vero ſan
ctũ/ quale notant verba thematis. Exul/
tabũt ſancti in gloria letabũtur in cubili
bus ſuis. Poterat fortaſſe ambiguũ eſſe
de qua leticia de quibꝫ ve cubilibꝫ intelli/
geret propheta ſi dixiſſet. Exultabunt in
gloria/ letabũtur in cubilibus ſuis. Nũc
autẽ cum addidit ſancti. oĩs ſcrupulus
dubietatis ablatus eſt. quoniã ſanctorũ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg